

Štoreški ŽELEZAR

IZVRŠITEV LETNEGA PROIZVODNEGA PLANA
za razdobje januar—oktober 1965

	%
Aglomeracija	75,9
Elektroplavž	77,8
Jeklarna	90,6
Valjarna	85,1
Siva livarna	76,8
Livarna valjev	81,7
Obdelovalnica valjev	76,4
Šmotarna	100,2
SKUPAJ PODJETJE (brez gredic)	82,2

25. november 1965
Šl. II Leto V

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE ŠTORE

ŠTORSKI ŽELEZAR, Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik Stane Ocvirk — Uredniški odbor: Janez Barborič, Dušan Burnik, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Stane Sotler, Niko Zakonjšek in Ivan Žmahar — Tiska CP »Celjski tisk« Celje

OB DNEVU REPUBLIKE

DOBER NAMEN

Sredi najhujših borb, ko se je nacifašizem srdito otepal udarcev naših zmagovitih brigad med VI. sovražnikovo ofenzivo, so se zbrali pod zidini Štefana Tvrčka v centralnem delu Bosne v mestecu na bregovih Plive in Vrbasa predstavniki vseh jugoslovanskih narodov, da bi pretresali vprašanja in sprejeli sklepe odločilnega pomena za nadaljnje življenje naših narodov. Delegati II. zasedanja AVNOJ v Jajcu so imeli za sabo dolgo, utrudljivo, nevarno pot. Na njihovih izmučenih obrazih je bilo lahko spoznati potomce kmečkih upornikov iz 16. stoletja, junakov iz srbskih vstaj, potomce ilindenskih revolucionarjev in črnogorskih neuklonljivih svobodnjakov, plemenitih dalmatinskih duhov preteklih stoletij, izmučene raje iz Bosne in ojeklenelih proletarcev iz vseh predelov domovine, ki je že tretje leto krvavela v nenehnih bojih z zagrizenimi sovražniki naših narodov. V zborovalcih je bil utelešen svobodoljubni duh vse naše zgodovine, ki je zdaj po tolikih stoletjih prvič dobil svobodnega razmaha. Šele zdaj je pričel dokončni obračun z nesrečno preteklostjo, s tujo nadvlado, z neslogo in razdrobljenostjo, obračun z neenakopravnostjo, z večstoletno zaostalostjo, obračun z izkoriščevalci in pijavkami. Obenem s političnimi se polagajo tudi gospodarski in družbeni temelji za novo življenje, novo v vsej svoji vsebini.

por pri zahodnih zaveznikih. Angleži in Amerikanci pa so vzeli dogodke v Jajcu kot izvršeno dejstvo. Boj naših narodov je vezal na bojišče v Jugoslaviji 36 najboljših nacifašističnih divizij in to je bil močan adut v takratnih diplomatskih spletkah, adut, ki so ga morali upoštevati. Sir Winston Churchill, ki prav gotovo ni bil naklonjen socialistični perspektivi v Jugoslaviji, je povedal novinarjem v zvezi z dogodki v Jajcu, da se sicer čuti dolžnega zaščititi interese pobeglega kralja in njegove

vlade, da pa je v interesu skupnega boja proti fašizmu dolžan dati prednost ljudstvu, ki prispeva tolikšen delež v tej tako odločilni bitki.

Od tedaj mineva 22 let.

To je čas, ko se je del zatiranege sveta mukoma pričel otresati zatiralcev, ko sta se v milijonih prebujala tudi rumeni in črni kontinent z neustavljivo odločnostjo ljudi, ki so spoznali svojo vrednost in iščejo svoj jutri. To je čas, ko so se družbeni odnosi v velikem delu sveta bistveno spre-

nili, ko se še nenehoma spreminjajo.

To je čas, ko se spreminja lice in naličje naše domovine. Mi, otroci revolucij, naše in vseh tistih pred nami, vemo, da je življenje nenehno spreminjanje nas samih obenem s svetom okoli nas, vemo, da drugače biti ne more in vemo, kaj nam je prinesla preteklost in kaj hočemo v prihodnosti. Toda pri vsem tem vemo, kaj nam pomeni 29. november 1943, kot eden največjih in najpomembnejših datumov v zgodovini naših narodov.

PRIČETEK NOVE ŠOLE

Ob 15. 30 dne 27. 10. 1965 je pričela slovesnost ob pričetku gradnje nove osemletke v Štoreh. Po dolgoletnih pripravah za to investicijo ter raznih ovirah in težavah, pomeni ta dan za naselje Štor resnično slovesen dogodek. Prvo lopato je ob tej priložnosti zasadi predsednik občinske skupščine Celje tovariš Marjan Učakar.

Na slovesnosti sta govorila tovariš Zelič, predsednik krajevne skupnosti in tovariš Štravs, ravnatelj osemletke Štore. Med prisotnimi sta bila tudi podpredsednica občinske skupščine Celje tovarišica Faletičeva in tovariš Trogar, organizacijski sekretar občinskega komiteja ZK Celje tovariš Erjavec, glavni direktor železarne tovariš Voga ter predstavniki organov samoupravljanja Železarne in družbeno političnih organizacij. Po govorih, katera objavljamo nekoliko skrajšana, so učenci in učenke osemletke iz Štor pripravili kratek in zanimiv kulturni program. Tovariš Zelič je v svojem govoru dejal:

»Ožje Štore so bile ob koncu vojne — predvsem pa pred vojno vase zaprto, a notranje dokaj razgibano proletarsko naselje — odvisno od takratne železarne in tuje gospodstva v njej. Takoj po II. svetovni vojni se je vzporedno z razvojem železarne, pričela tudi nova stanovanjska izgradnja na Lipi. Na praznik dela 1. maj pred 20. leti je bila tu podobna slovesnost, na kateri je bila zasajena prva lopata za gradnjo stanovanjskega naselja Lipa. V dobrih 10 letih je bilo izgrajeno skoraj vse, kar je na tem področju novega v Štoreh. Po tem prvem obdobju se je pričel razvoj ustavljal, tako, da je minilo že 7 let, odkar Štore ni-

majo drugih pridobitev kot tiste, ki so si jih z lastnimi žulji pridobili s prostovoljnimi deli.

Vse to niti ne bi bilo tragično, če bi bil naš kraj takrat, ko se je njegov razvoj ustavil, zaključen v manjši industrijski kraj. Pri tem je treba pod »zaključni« razumeti urbanistično zaključenost, z vsemi potrebnimi objekti za družbeni standard in to od šole, trgovine, zdravstvenega doma, družbene prehrane... pa do urejenosti naselja. Vsega tega v Štoreh še danes ni. Število prebivalcev se je skoraj podeseterilo, a navedenim potrebam streže komaj kaj več kot so imele Štore že pred vojno.

Nam Štorovčanom so bile zaradi tega nerazumljive tendence posameznih odgovornih ljudi, da se iz kakršnih koli razlogov kraj obsodi na brezperspektivno odmiranje. K naši enotnosti in odločnosti pa je največ doprineslo dejstvo, da imamo preko 600 šoloobveznih otrok. (Dalje na 3. strani)

ZASEDANJE AVNOJ V JAJCU
29. NOVEMBRA 1943

ima zaradi tega v zgodovinskem obsegu mesto velikega mejnika v življenju jugoslovanskih narodov.

Šele sedaj je premagana preteklost, položeni so temelji velikemu bodočemu razvoju vseh skupaj in vsakega jugoslovanskega naroda posebej.

Z izredno značilnimi odloki predsedništva AVNOJ, med katerimi so odlok o odvzemu pravic pobegli vladi, da zastopa Jugoslavijo, prepoved povratka kralju Petru v državo, zgraditev Jugoslavije na federalni podlagi, odlok o pripojitvi Slovenskega Primorja in Istre k Jugoslaviji ter odlok o imenovanju in sestavi komisije za ugotavljanje vojnih zločinov okupatorja in njegovih slug, je narodno-osvobodilna borba v Jugoslaviji zadobila izrazito demokratično revolucionarni značaj. To je pripomoglo k temu, da so se vsi pošteno misleči ljudje končno opredelili na stran pravih ljudskih borcev, vse pošteno in napredno se je dvignilo proti okupatorju in njegovim pomagačem.

Zelo močan odmev pa so imeli odloki z II. zasedanja AVNOJ izven meja naše domovine. Učinek odločnosti predstavnikov naših narodov je bil izreden. Presenečen je bil ves svet. Stalin, ki mu že I. zasedanje AVNOJ pred letom dni v Bihaču ni bilo po volji, je tudi sedaj opozarjal, da je taka politika škodo našemu osvobodilnemu gibanju, ker si bomo nakopali od-

Vsem članom kolektiva
in bralcem našega
glasila čestitajo k

DNEVU
REPUBLIKE

organi upravljanja podjetja
tovarniški komitet ZK
izvršni odbor sindikalne
podružnice
tovarniški komitet Zveze mladine
in uprava podjetja.

ORGANI UPRAVLJANJA SO RAZPRAVLJALI

DELAJSKI SVETI ENOT

Iskanje pravih oblik dela v mnogem pripomore, da se izboljša ekonomičnost poslovanja v ekonomskih enotah in izboljša njih stanje. Prav to vodi vse DSE, da z vso resnostjo iščejo oblike in načine, kako povečati proizvodnjo, znižati stroške in povečati produktivnost. Prav vsi DSE so posvetili glavne razprave ravno tem vprašanjem, katerih ugodna rešitev se mora pozitivno odraziti v višini sredstev za sklade in osebne dohodke, kar v končnem pogojuje zadovoljstvo proizvajalcev in upravljalcev.

OBDELOVALNICA VALJEV.

Plan v tem obratu je močno napet, po sklepu DSE se mora urediti vse, kar je mogoče, da bo izvršen. Zato so že in še bodo storjene razne organizacijske spremembe. Stroji se ne bodo ob izmenah več ustavljali, delavci pri strojih pa se bodo menjali 15 minut pred potekom izmene. Ta ukrep je popolnoma pravi in bi kazalo, da ga tudi v ostalih enotah uporabljajo, kjer je to mogoče. Pri menjavi izmen je povsod največja izguba časa. Tudi brusilni stroj bo stalno v pogonu. Tudi nedeljsko delo bo mnogo pripomoglo k izpolnitvi plana.

PROMET. Še pred uveljavljanjem gospodarske reforme je imel promet velik in pomemben delež pri uspehu podjetja, sedaj pa ko ekonomske enote poslušajo v novih pogojih ima promet še bolj odgovorne naloge, saj bo moral slediti zahtevam proizvodnih obratov. Delavski svet enote promet se tega dobro zaveda, zato skuša zni-

žati svoje lastne stroške. Pri pregledu stroškov za meseca avgust in september so rezultati ugodni, vendar s tem še niso zadovoljni. Moti jih to, da še niso prosta delovna mesta katera zasedajo bolni delavci, kateri nalogam niso kos. Na seji delavskega sveta enote dne 21. 10. 1965 so obsodili ravnanje tovariša Tepež Jožeta, ki je s prevaro uveljavil povračilo potnih stroškov v višini 6.390 dinarjev, katere bo po sklepu delavskega sveta enote moral vrniti.

Delavski svet enote je postavil tudi vprašanje stroškov čiščenja prostorov v znesku 125.000 dinarjev mesečno z zahtevo naj se vidi upravičenost polne zaposlitve čistilke. Delavski svet enote je še sprejel na znanje začetek tečaja za prometno osebo, ki se uspešno razvija po učnem programu.

LIVARNA SIVE LITINE. Delavski svet livarne sive litine je na svoji 5. redni seji dne 14. 10. 1965 poslušal poročilo o izvajanju ak-

cijskega programa. Iz poročila je razvidno, da se akcijski program uspešno izvaja in da vsi, kateri morajo z enoto sodelovati, enoti pomagajo. Tako je laboratorij začel uvajati preizkuse reaktivnosti koks. Nabavna služba je prosila Železarne, naj vračajo kokile naše proizvodnje, kar nam odgovarja pri vložku. OTK je začel pregledovati odlitke še pred obdelavo, tako da izmečka ne bomo obdelovali. Tudi modele bodo v kratkem ocenjevali. Delavski svet enote je razpravljal o celotni problematiki obrata in pri tem sprejel sklepe, ki naj izboljšajo delo in, da bodo agregati polno izkoriščeni.

V razpravi o rebalansu plana je delavski svet enote sprejel tele zaključke:

— proizvodnja v livarni sive litine je ob sedanjih normativih in ob takih pogojih še komaj akumulativna;

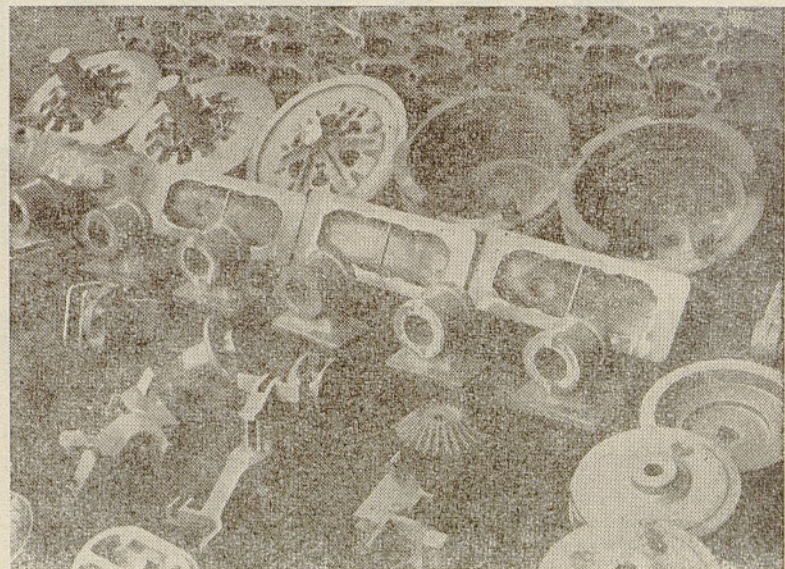
— izgub pri proizvodnji kokil ni mogoče povsem kriti z izboljšanjem dela v livarni, pač pa so tu potrebni še komercialni posegi;

— izmeček je pozicija v strukturi kalkulacije, ki lahko občutno vpliva na uspehe dela, ker predstavlja vložek 44 % lastne cene. To narekuje večjo disciplino v tehnologiji proizvodnje;

— nujno je rešiti vprašanje kako in kdaj bo izvrševalec kontrole predračunskih stroškov za posamezne delovne naloge;

— na delovnih mestih je z boljšo organizacijo doseči kar največjo produktivnost;

— pri prevzemanju naročil moramo gledati, da dobimo v delo

težje odlitke, ker lahko na ta način povečamo akumulativnost tako pri strojni kot pri nodularni litini;

— boljšo produktivnost, nižji izmeček in znosne pogoje dela lahko pričakujemo z boljšo pripravo peska, kar je tudi potrebno urediti.

JEKLARNA. Delavski svet enote jeklarne se je sestel 2. novembra in obravnaval vprašanje občasno težkih del, za kar je pooblaščen po Pravilniku o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke. Delavski svet enote je sprejel sklep, da se od 1. 10. 1965 dalje izplačujejo dodatki za občasno težka dela šamotnim zidarjem v višini 30 %, če delajo v dru-

gih obratih in 100 % dodatek pri vroči SM peči. Ravno tako ostane v veljavi dodatek za 4. in 5. šaržo.

EKSPEDIT. Delavski svet enote na ekspeditu je 20. oktobra obravnaval rebalans družbenega plana za obdobje avgust-december 1965. Delavski svet enote je zavzel pozitivno stališče do plana in se obvezal, da bodo vsa transportna dela pravočasno in z večjo pozornostjo izvršena. Strojeno bo vse, da se znižajo stojnine in znižajo režijski in drugi stroški na minimum. Prav stojnine delajo ekspeditu največje preglavice, posebno zaradi kampanjskega dotoka surovin, katere ni mogoče v pravem času razložiti. Delavski svet enote je sprejel sklep, da se poostri delovna in tehnološka disciplina in da se predlaga zaradi večkratnih izostankov z dela odpust tovariša Kokol Antona. Delavski svet enote se je zavzel še za tesnejše sodelovanje s prometom, da bi se delo boljše razvijalo. Obratne nezdore so često v tej enoti, zato bo delavski svet enote zahteval od vseh, dosledno nošenje zaščitnih sredstev in dosledno upoštevanje navodil predelavcev in delovodje, katerim bo dal vso podporo pri delu.

LIVARNA VALJEV

DSE livarne valjev se je sestel na rednih sejah 30. oktobra in 6. novembra. Na obeh zasedanjih je obravnaval zadeve, ki so postale za enoto posebno važne ob novih pogojih gospodarjenja. Tako je DSE postavil kot najvažnejšo nalogo izdelavo valjev v določenih rokih, s tem v zvezi pa tudi dosledno tehnološko disciplino vseh zaposlenih. Do tega je prišlo zaradi tega, da se pri kupcih doseže zaupanje, da bodo izdelke dobili takrat, ko jih bodo rabili. Poostreni pogoji gospodarjenja zahtevajo čimkvalitetnejšo proizvodnjo, kar je pogoj za znižanje stroškov. Znižanje izmečka je zato odločilno važnosti, da bi to v enoti dosegli, je DSE imenoval komisijo katera bo raziskovala vzroke posameznih izmečkov, DSE pa bo na osnovi ugotovitev skupno z obratovodstvom ukrepal, to je postavil to vprašanje v rešitev tehnologom ali pa če bo osebna odgovornost tudi v kaznovanje. Vzporedno s tem je DSE postavil zahtevo po zboljšanju discipline v obratu. Na teh zasedanjih je DSE razpravljalo o težah za sestavo internega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Člani DSE so se zavzeli za to da naj pravilnik upošteva:

— akorde za livarje pri čemer se naj upošteva tudi penaliziranje;

— dodatek za obdelavo taline z Mg;

— čiščenje kokil;

— uvedba raznih dodatkov za kurjače, ključavničarje in druge, ki opravijo poleg svojih še druga dela.

Osnutek internega pravilnika bi se po priporočilu DSE moral izdelati do 11. novembra.

Na koncu je DSE sprejel operativni plan za mesec november in v razpravi o planu sprejel priporočila za lažjo izvršitev.

Poslovanje v letošnjih devetih mesecih

Za devetmesečno razdobje je značilno, da so se pogoji gospodarjenja v marsičem spremenili, ker je 25. julija nastopilo obdobje temeljitih gospodarskih sprememb, ki so uveljavljene z gospodarsko preosnovno.

Pogoji obratovanja v proizvodnih obratih se zaradi gospodarske preosnove niso bistveno spremenili, ker je že v osnovi bilo zavzeto stališče zvezne skupščine, da se pogoji poslovanja podjetij črne metalurgije naj izboljšajo. Kot ostala podjetja črne metalurgije se je tudi naše podjetje znašlo pred znatnim povečanjem cen surovin, materiala in polizdelkov, kar je narekovalo hitro operativno ukrepanje tako pri planiranju najbolj ekonomske proizvodnje, kakor tudi odkrivanje vseh notranjih rezerv, da bi kar najbolj uspešno lahko posegli v zniževanje lastnih cen svojih izdelkov in postali konkurenčni na domačem in tujem tržišču.

Proizvodni načrt devetih mesecev je bil dosežen z 99 %, kar lahko smatramo v danih pogojih za uspeh.

Proizvodni načrt po obratih je bil dosežen:

	% doseganja plana I—IX.	% doseganja letnega plana
aglomeracija	87,2	68,0
elektroplavž	96,2	77,7
jeklarna	109,5	83,7
valjarna, gotovi izdelki	106,3	79,0
livarna sive litine	90,8	68,1
livarna valjev	92,5	70,8
šamotna	152,2	114,1
Skupno podjetje:	99,0	76,7

Za celotno podjetje lahko ugotovimo, da je fizični obseg proizvodnje napram istemu razdobju lanskega leta zaradi normalnejših pogojev proizvodnje elektroplavža in povečanja kapacitete agregata povečan za 40 %, napram istemu razdobju preteklega leta. Kljub neupoštevanju proizvodnje aglomeracije in elektroplavža je fizični obseg porastel za 8 %. Jeklarna in valjarna sta pri neizpremenjenih agregatih, ki so zastareli in dotrajani, proizvodnjo napram letu 1964 znatno povečali, zaostali sta le obe livarni in obdelovalnica valjev.

Na produktivnost je porast fizičnega obsega proizvodnje zelo pozitivno vplivala, saj je produktivnost upoštevač nove pogoje poslovanja narastla za 23 % pri 4 % povečanju števila zaposlenih, dočim je bila produktivnost v letu 1964 v porastu samo za 2 % pri 0,5 % povečanju zaposlenih.

Rebalansiran družbeni plan predvideva povečanje realizacije po vrednosti zaradi vpliva višjih prodajnih cen za 1.445 milijonov oziroma za 14 %.

Realizacija je pri vseh osnovnih obratih presežena razen pri obdelanih valjih, kjer je dosežena samo 65,8 % in livarni sive litine, kjer je dosežena s 65,7 %. Realizacija v primerjavi s prejšnjim razdobjem je povečana za 24,5 %, kar pa ne daje realne slike zaradi vpliva višjih prodajnih cen.

V devetih mesecih letošnjega leta smo izvozili skupno 3.262 t vmetnega jekla v vrednosti 563.283 \$ in 24 t valjev v vrednosti 11.518 dolarjev.

Celoten izvoz vmetnih jekel je bil usmerjen na klirinško področje, NDR, Bolgarijo in Indijo.

Za usmerjanje izvoza na konvertabilno področje nimamo možnosti zaradi tehničnih pomanjkljivosti (dolžina, toleranca) in tudi zaradi naših previsokih lastnih cen. Izvoz se je sicer še razvijal v okviru obveznosti, ki jih imamo po pogodbi z Jugobanko, v primerjavi z izvozom lanskega leta pa letošnji izvoz močno zaostaja.

Vzroki zmanjšanja izvoza v letošnjem letu so predvsem v znižanju blagovne liste z NDR, letos samo 100.000 \$, dočim je blagovna lista 1964. leta predvidevala izvoza za 800.000 \$. Konjunktura za izvoz vmetnega jekla v Indijo za ZAR je bila lani veliko ugodnejša kot letos. Izvoz v ZAR je letos sploh izpadel zaradi zelo neugodnega stanja klirina v tem letu.

Finančni rezultati:

	Milj.
neplačana realizacija (kupci) iz prejšnjih let	941
fakturirana realizacija	8.415
neplačana realizacija (kupci 30. 9. 65)	2.469
plačana realizacija	6.887
izredni dohodki	58
celotni dohodek	6.945
vsi poslovni stroški in družbene dajatve iz celotnega dohodka	4.544
dohodek	2.401
prispevek federaciji	68
dohodek za sklade in OD	2.333
izplačani OD za kritje iz čistega dohodka	1.454
ostanek bruto skladov po odbitku v razne sklade in prispevka Skopju	746

Celotni finančni rezultat po odbitku je v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta ugodnejši, predvsem zaradi višje proizvodnje in realizacije pred gospodarsko preosnovno in pa zaradi spremembe instrumentov, ki so prinesle določeno povečanje čistega dohodka. Lahko računamo, da so sproščeni prispevki prinesli podjetju ca. 166 milijonov in sicer znižanje obresti na poslovni sklad, ukinitvev prometnega davka, ukinitvev prispevek federaciji za panogo 117 in nižji prispevek od osebnih dohodkov. Lahko bi bili finančni rezultati še boljši, če bi ne imela plačana realizacija, ki je mnogo slabša od lanskega leta tako močnega vpliva na rezultate in če bi gospodarska preosnova omogočila tudi izdelkom panoge 117 vsaj tolikšno povečanje prodajnih cen, kot so se zanj zvišali proizvodni stroški. Pri doseženem finančnem rezultatu moramo upoštevati dejstvo, da je elektroplavž mnogo več proizvajal kot preteklo leto v tem razdobju, ker je bilo na razpolago več električne energije. Na splošno lahko ugotovimo, da se je likvidnost podjetja v primerjavi z lanskim letom izredno poslabšala. Vzroki so povečani nivo medsebojnega kreditiranja, zvišanje terjatev do kupcev, zvišanje lastnih obveznosti do dobaviteljev in bank. V devetmesečnem razdobju je bil zaradi tega blokiran žiro račun 68 dni, kar prejšnja leta sploh nismo poznali, ravno tako smo morali, da se izognemo še poslabšanju likvidnosti, najeti kratkoročni kredit za prodajo blaga, ker so se kupci pri plačevanju za 55 % poslabšali. Čeprav smo vložili tožb za 1.646 milijonov, se efekti javljajo zelo minimalno, saj poteče tudi 2 do 3 mesece, da so kljub tožbi naše terjatve poravnane, ker pač kupci zaradi splošne nelikvidnosti tudi nimajo na razpolago prostih sredstev na žiro računu. Kratko obdobje slabih dveh mesecev, mesec loči do izpolnitve naše letne obveze.

Če želimo plan proizvodnje, dohodka, osebnih dohodkov in skladov doseči v taki višini kot smo predvidevali, potem moramo predvsem stremeti za znižanjem materialnih stroškov (naših lastnih cen), ki so se spriči povečanih cen občutno zvišali. Voditi moramo poostreno politiko v zvezi s sprejetimi ukrepi odkrivanja notranjih rezerv na vseh področjih dela in stremeti za tem, da predvidene rezultate v pogledu izkoriščanja proizvodnih kapacitet, izplenov, znižanja izmečkov in ostalih izdatkov, ki bremenijo naše izdelke, tudi ustvarimo.

Miklavc A.

Delavski svet podjetja

Delavski svet podjetja ima v novih pogojih gospodarjenja polne roke dela, kar potrjuje dejstvo, da je v času od 24. septembra do 22. oktobra imel kar tri zasedanja. Na vseh treh zasedanjih je delavski svet podjetja obravnaval vprašanja, kako izboljšati položaj podjetja v novih pogojih gospodarjenja. Člane delovnega kolektiva je preko »Informatorja« seznanjal o sklepih, ki jih je sprejel. Ne bo pa odveč, če še enkrat opozorimo na sklepe, ki so bili sprejeti na vseh treh zasedanjih.

— sprejel je nov Pravilnik o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke, ki velja od 1. 10. 1965 dalje;

— s sklepom je urejeno štipendiranje učencev poklicnih šol, katero upošteva učne uspehe tako pri praktičnem kot pri teoretičnem pouku;

— sprejeli so pravilnik o povračilu stroškov za prevoz na delo tako, da podjetje plača 50% stroškov a največ do 5.000 din mesečno;

— najemnino za stanovanje v Samskem domu je postavil na ekonomsko osnovo;

— odpisal je nekatera osnovna sredstva, za nekatera pa je odobril odprodajo;

— sprejel je rebalans družbenega plana, katerega so predhodno obravnavali in sprejeli delavski svet enot;

— odobril je po predhodnem poročilu službena potovanja v inozemstvo za I. polletje 1965;

— na prošnjo občinske skupščine je delavski svet podjetja odstopil obveznice posojila za izgradnjo Škopja v korist izgradnje osnovne šole v Štorah. Vrednost obveznic znaša 12.650.000 dinarjev. Gradnja osnovne šole se je že začela;

— zaradi splošne podražitve prehrambnih artiklov je delavski svet podjetja povečal ceno toplega obroka od 60 na 100 dinarjev, kar plača naročnik toplega obroka. Razlika do polne cene 193 dinarjev pa bo še vedno šla v breme sklada osebnih dohodkov.

— TVD »Partizan-Kovinarju« je delavski svet podjetja odobril dotacijo za izgradnjo smučarske vlečnice na Svetini. S tem bo omogočena zimska rekreacija naših delavcev in mladine na Svetini;

— delavski svet podjetja je sprejel stališča glede udeležbe pri ustanavljanju poslovnih bank;

— uredil je nagrajevanje učencev — livarjev, ki so že vključeni v proizvodnjo;

— odobril je potna poročila ing. Barboriču in ing. Tratniku, ki sta se udeležila kongresa livarjev na Poljskem in potno poročilo ing. Zakonjška, ki je bil v Čehoslovaški.

— delavski svet podjetja je sprejel sklep, da se zahteva od vseh, ki neupravičeno izostanejo z dela povračilo nastale škode. Najmanjši znesek, ki ga bo potrebno v obliki povračila za nastalo škodo plačati, znaša enodneveni osebni dohodek.

Vsi sprejeti sklepi in priporočila delavskega sveta podjetja imajo samo en cilj; izboljšanje gmotnega stanja podjetja, povečanje proizvodnje, znižanje stroškov proizvodnje, povečanje skladov podjetja in povečanje osebnih dohodkov.

OB 20. OBLETNICI

V soboto dne 27. novembra ob 16. uri bo na dvorišču Starega piskra otvoritev stalnih razstavnih prostorov, ki bodo posvečeni 374 talcem. Na dvorišču, kjer so nemški nacisti ustrelili slovenske rodoljube, bo velik relief (delo akademskega kiparja Petra Čedeta iz Ljubljane), dolg 8 in visok skoraj 2 metra, na katerem bodo upodobljeni značilni dogodki, ki so vezani na grozodejstva v Starem piskru. Na zidu poleg reliefa bo še v bron odlit faksimile pisma talca Acmana iz Šmihela nad Mozirjem, na desni pa bo vgrajenih 374 granitnih ploščic z imeni talcev. Razen dvorišča bo stalno odprta tudi posebna soba, v kateri bodo zbrani vsi dokumenti o streljanju talcev v celjskem Starem piskru.

V Starem piskru je bilo prvo

streljanje talcev 4. septembra 1941. leta (10 oseb), naslednja pa so bila: 23. junija 1942 62 oseb, 7. julija 1942 — 37 oseb, 22. julija 1942 — 100 oseb, 30. julija — 70 oseb ter zadnje 15. avgusta 1942 — 95 oseb. Med ustreljenimi talci je bilo 49 deklet in žena.

K temu pa lahko dodamo še 100 obešenih talcev v Stranicaх pri Frankolovem ter 18 streljanj v drugih krajih celjskega območja. Po vsem tem znaša skupno število talcev na celjskem območju 597, na vsem slovenskem Štajerskem pa je okupator ustrelil 1590 talcev.

Vhod v stalni razstaveni prostor v Starem piskru bo s Trga pelega kongresa, poleg cerkve.

V soboto, 27. novembra pa bo ob 18. uri osrednja proslava dneva republike v gledališču.

DAN MRTVIH

Kakor vsako leto, je krajevna organizacija ZB NOV tudi letos pripravila komemorativno svečanost v spomin na padle v narodno-osvobodilni vojni in na žrtve fašističnega terorja. Izjemoma je bila komemoracija že 30. oktobra zato, da bi se je udeležilo čimvečje število ljudi. Pri spomeniku na Svetini je bila svečanost ob 10. uri dopoldne. Prav prijetno smo bili presenečeni nad udeležbo vaščanov in šolarjev ter skrbno pripravljenim programom učencev osnovne šole Svetina.

Reči moramo, da je bil letos edinstven primer tako lepo pripravljenega programa in želimo, da bi bila ta tradicija za vsakoletni Dan mrtvih in ob drugih prilikah. Pri spominski plošči pred osemletko v Štorah je bila komemoracija istega dne ob 14. uri. Tudi na tem

mestu so sodelovali s svojim programom učenci osemletke Štore in moški pevski zbor »Svobode« Štore.

Razveselila nas je udeležba velikega števila šolske mladine, žal pa smo spet morali biti priče zelo slabe udeležbe vaščanov iz Štor, saj je bilo le-teh veliko manj, kakor Svetinčanov na Svetini.

Na komemoraciji smo pogrešali tudi skoraj vse svoje, čigar imena so vklesana na spominski plošči. Vprašujemo se, ali smo res že pozabili na one, ki so žrtvovali tudi najdragocenejšo kar so imeli — svoja življenja za našo svobodo? Zakaj vsaj enkrat v letu ne žrtvuemo mi nekaj minut v spomin nanje? To je naša sveta dolžnost in upam, da tega ne bomo več prezrili!

R. M.

SPOMNIMO SE

Četrti kongres Komunistične partije Jugoslavije je pričel z delom 6. novembra 1928 v Dresdenu, to je bilo v času prvih odločnih ukrepov za strnitev Partije, ki so jo bili že nekaj časa razdejalni hudi frakcijski boji. Nameravana strnitev partijskih vrst pa se je zavlekla, ker je bila dva meseca po kongresu proglašena v Jugoslaviji monarhifašistična diktatura. Dogodki, ki so sledili, so postavili Partijo pred nove, še težavnejše naloge in pred nove, ki se mu ni izognila.

—o—

Po na pol izvedeni buržuazno demokratični revoluciji v Rusiji v februarju 1917, po demonstracijah

petrograjskega proletariata v aprilu tega leta, po tem, ko so delavci pred Petrogradom razbili konjenico generala Kornilova, ki naj bi upostavila vojaško distacijo in po Leninovi vrnitvi iz emigracije 7. oktobra, je 7. novembra 1917 izbruhnila OKTOBRSKA REVOLUCIJA, to je socialistična revolucija v Rusiji, eden največjih in najpomembnejših družbenih prevarov v zgodovini. Oktobrska revolucija je dokončno zlomila oblast buržoazije in tujega kapitala ter jo izročila sovjetom delavskih, vojaških in kmečkih odposlancev. Priprava in zmaga prve socialistične revolucije je najtesneje povezana z imenom njenega velikega voditelja, genialnega Lenina.

NOVA ŠOLA

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki se morajo takorekoč prerivati v šoli, ki se od starosti podira, da morajo zmrzovati v šolskem provizoriju in da morajo biti razporejeni v razrede od Kompol do Teharja.

Zato tudi ni slučaj, da smo ravno v času, ko je bila brezperspektivnost na višku, z našimi velikimi delovnimi akcijami, katere so v celoti izmenjale podobo našega kraja, opozorili širšo družbeno skupnost na to, da tudi v Štorah živi skupnost ljudi, ki družbi mnogo daje, ki ne šteti z žulji, kadar je treba urejati skupne probleme, a ki zna tudi zahtevati, da jo družba upošteva.

Enotnost in pripravljenost se je manifestirala tudi takrat, ko smo zahtevali po novi šoli podprli z vpisanimi obvezami za samoprispevek v obliki prostovoljnega dela, denarja in pomoči z gradbenim lesom.

Naj nam bo zato danes jasno, da problem denarja ni bil nikdar edini in glavni razlog, da šola, katero danes pričenjamo graditi, že leta ne služi svojemu namenu. Saj je naša železarna že pred leti dodelila večji del potrebnih sredstev v ta namen. Dokaz za mojo trditev je tudi v dejstvu, da pričenjamo graditi to šolo ob uvajanju gospodarske reforme — in mislim, da nisem v zmoti če trdim, da občinska skupščina še nikoli ni bila v težjem položaju v pogledu sredstev kot ravno sedaj.

Usoda gradnje šole je bila torej v najtesnejši zvezi z usodo kraja kot takega. Ureditveni načrt Lipe, sprejet januarja je bil prvi pozitivni korak v smeri ureditve teh problemov.

Zato smatram, da je bila moja uvodna trditev, da nam Štorčanom predstavlja današnji dan še več, kot samo pričetek gradnje šole, utemeljena. Naša današnja slovesnost naj simbolizira pričetek nove etape v razvoju Štor. Najbo da

našnji dan pričetek obdobja, po katerem bomo lahko rekli, da so Štore postale malo, a zaključeno industrijsko središče.

Zato pričakujemo, da bo tej gradnji kmalu sledila še gradnja trgovine, zdravstvenega doma, in obrata za družbeno prehrano, na področju stanovanjske izgradnje pa naj že pričeti individualni gradnji sledi še predvidena blokovna gradnja.

Ker ste ob pričetku gradnje vaše nove šole zbrani predvsem tudi vi, ki vam je namenjena. Vi otroci, ki še ne morete razumeti vseh težav o katerih sem govoril, bi vam ob tej priliki rad povedal le to, da boste koristili in plodove od vsega za kar se borijo in kar želijo ustvariti vaši odrasli prijatelji in starši, uživali predvsem vi. Zato je vaša dolžnost, da ta trud skušate po svojih močeh ceniti in poplačati. To pa boste storili le s tem, da boste ljubili svoj kraj in preko njega našo domovino, predvsem pa, da se boste pridno učili in da boste tako vredni naporov, ki jih družba vlaga, za vašo lepšo prihodnost.

Na koncu se v imenu krajevnih skupnosti in v imenu gradbenega odbora zahvaljujem vsem, ki so kdajkoli in kakorkoli pripomogli h gradnji naše nove šole in razčiščevanju prej omenjenih težav. Mislim, da moram posebej poudariti veliko razumevanje, ki so ga do nove šole vedno izkazovali organi in vodstvo železarne, kakor tudi odločujoča stališča sedanjih najvišjih predstavnikov naše občinske skupščine.

Ravnatelj, tovariš Štravs pa je v svojem govoru dejal:

Danes govorimo za vse Štore in okolico pomemben dan, dan, ko pričenjamo z gradnjo toliko let težko pričakovane nove osnovne šole! Tolikokrat obljubljena gradnja postaja stvarnost!

Starši, kakor šola bosta v do glednem času rešeni mnogih

skrb in nevšečnosti, ki so jih povzročale neurejene šolske prilike, saj je osnovna šola v Štorah vsa leta po osvoboditvi delovala pod težkimi, včasih skoro nemogočimi pogoji.

Po stari Jugoslaviji je šola podedovala leta 1875 zgrajeno dvo-oddelčno šolo v kateri sta pozneje je iz v njej nahajajočih stanovanj uredile še dve učilnici. Takrat, to je po osvoboditvi je to šolo obiskovalo 120 otrok.

Leta 1950 se je do takrat štirirazredna osnovna šola preformirala v popolno osemletno šolo (to je takratno osnovno šolo in nižjo gimnazijo). Kot centralni šoli so ji bili priključeni višji oddelki okoliških šol Kompole, Teharje in deloma Blagovna. Novim zahtevam staro dotrajano poslopje ni več odgovarjalo niti funkcionalno niti najosnovnejšim sanitarnim zahtevam. Ves pouk se je razvijal v 4 učilnicah v dveh izmenah.

Spričo naglega razvoja naše železarne in nenehnega dotoka nove delovne sile, je tudi število učencev v poedinih oddelkih naglo naraščalo. V učilnicah s kapaciteto do 30 otrok se je kmalu gnetlo 40 do 45 učencev. Pri tako številčno močnih oddelkih je bilo silno ovirano pedagoško-vzgojno delo. Letni prirast je bil od 20 do 30 učencev, kar je kmalu terjalo odpiranje novih in novih vsoprednih oddelkov.

Leta 1955 stara zgradba ni mogla več sprejeti vseh šoloobveznih otrok. Pojavila se je nujna potreba po gradnji nove šole. Ker pa so mesto Celje trle podobne težave in ni bilo dovolj finančnih sredstev, se je pričelo z reševanjem mestnih šol z obljubo, da se v bližnji bodočnosti reši tudi vprašanje šole v Štorah. — V tej sili se je moralo nekaj oddelkov preseliti v opuščene barake. Kakšni so bili pogoji v teh učilnicah ne bi opisoval, dovolj, da omenim, da je te barake krstilo ljudstvo z imenom »Dahau«. Ker tudi v naslednjih letih ni bilo izgledov, da se reši problem šole v Štorah je priskočila na pomoč železarna in leta 1957 zgradila med

železnico in cesto štiristanovnjansko stavbo — provizorij, katero je začasno odstopila šoli in kamor se je vselilo osem osnovnih razredov. Bil je to le izhod za silo, kajti niti ena teh stavb ni odgovarjala potrebam šole.

Že leta 1962, pa tudi to ni več zadostovalo, število otrok je med tem ponovno naraslo, zato smo morali štiri oddelke preseliti na sosednjo podružnično šolo Teharje, ki je imela štiri učilnice v eni izmeni proste. — Danes ima šola 600 šoloobveznih otrok, to je petkratno število od časa po osvoboditvi. Ti otroci so porazdeljeni v tri šolske zgradbe oddaljene nad 1 km druga od druge. Tako stanje ustvarja skoro nemogoče razmere v notranjih odnosih. — Skupnost učencev je razbita na tri dele, enako je razbit učno-vzgojni kader in le ob izredni prizadevnosti učiteljsstva in pomoči doma oziroma staršev je možno še doseči zahtevane

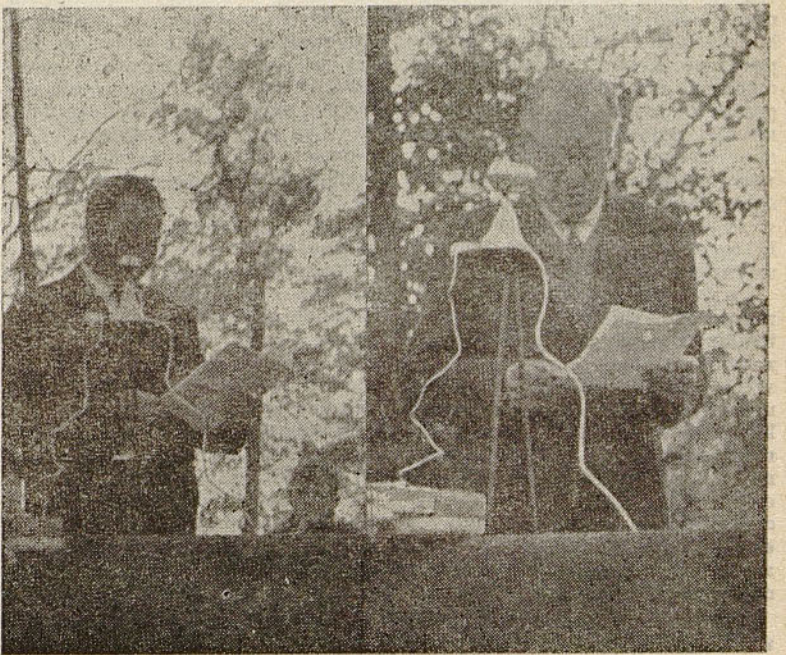
učno-vzgojne uspehe. Zato je bila zahteva in klic po novi šoli v Štorah iz leta v leto glasnejši!

Končno smo le tako daleč, da lahko z upanjem gledamo na skorajšnjo rešitev tega tako bolečega problema.

Občnska skupščina, ki se posebno poslednja leta bori za finančna sredstva, je kljub težkim časom, v času gospodarske reforme uspela zbrati sredstva za gradnjo šole v Štorah.

Nova 12 oddelčna šola, ki bo po vsej verjetnosti že prihodnje šolsko leto odprla svoja vrata štorškimi šolarjem, bo zbrala raztepeno šolsko mladino v enoten dom in štorskega otroku bodo dani vsi pogoji za uspešnejši, sodobni način izobraževanja.

Sredstva potrošena v to svrhu pa gotovo ne bodo ostala mrtev kapital, saj kapital naložen v človeka prinaša še v poznih pokolenjih bogate sadove!

Na slovesnosti sta govorila predsednik krajevnih skupnosti tov. Zelič Franc in ravnatelj osnovne šole tov. Štravs Milan.

IDEJNO POLITIČNA VLOGA KOMUNISTOV V ORGANIH DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

Ekonomski in politični razvoj je vnesel v naše družbeno življenje zlasti v zadnjem času nekatere spremembe, ki jih kaže upoštevati v idejno političnem delu organizacij in članov Zveze komunistov. Iz raznovrstnosti teh sprememb bomo izločili samo nekatere, ki so vidnejše glede na našo temo v svojo aktualnostjo. Gre v prvi vrsti za velike revolucionarne spremembe v družbeno ekonomskih odnosih, za razvoj neposrednega samoupravljanja in posredne delitve dohodka po delu, ki z močjo objektivne nujnosti vplivajo na spreminjanje odnosov v našem življenju.

Vloga komunistov v sistemu samoupravljanja in način našega delovanja sta načelno izražena v programu in drugih dokumentih Zveze komunistov. Zda se to načelo zelo jasno odraža v praksi.

Raziskave so pokazale, da povsod, kjer delovni človek uresničuje svoje samoupravljaljske pravice; povsod, kjer lahko svobodno izvaja in uresničuje svoje temeljne družbene potence; kjer so komunisti in drugi delovni ljudje v takih odnosih, da odločajo, da se tam bogati in spreminja vsebina dela samoupravnih organov in se ustrezneje uresničuje in krepi idejno-politična funkcija komunistov.

Raziskave o razvitosti samoupravljanja v nekaterih ekonomskih enotah dajejo nekatere argumente v prid trditvi, da posamezni delavski sveti med njimi tudi osnovne organizacije Zveze komunistov niso dovolj prilagodili svoje dejavnosti potrebam samoupravljanja in da le-ti nepopolno delujejo kot njegova notranja dejanja in politična sila.

Nastaja vprašanje, kje so dejanski vzroki dejstva, da nekateri komunisti preveč pomanjkljivo dojemajo idejno politično plat življenja svojega kolektiva, ali svojega ožjega okolja? Ali so ti pojavi posledica nekega pojmovanja ali neustrezne metode dela ali nezadostno idejno politično usposobljenosti sekretarjev, sekretariata, organizacije kot celote in seveda tudi ostalih članov.

V analizi vzrokov ne bi smeli zanemariti tudi nezadostne samostojnosti v delu samoupravnih organov in članov Zveze komunistov. Sestanki osnovnih organizacij in obratnih delavskih svetov so, denimo, pogosto manj odsev samostojnega razumevanja idejne in politične vsebine aktualnih vprašanj kolektiva, ožje ali širše družbene celote, bolj pa odsev vzpodbud raznih forumov. Razumljiv je sklep, da samostojno spoznanje problemov in pravočasno ustrezno ukrepanje zahtevata višjo kvaliteto v delu samoupravnih organov, celotnejše zajemanje osebnosti komunistov. To so bistvene pogoji za to, da bi organizacije in člani samoupravnih organov z vso potrebno občutljivostjo reagirali, odražali samo stvarnost, da bi bile vsebine sestankov kar najbolj povezane s perečimi problemi v delovnih enotah, da bi stališča gradili demokratično, to je, da bi ne bilo delo samoupravnih organov odvisno samo od direktiv ali vtisov posameznikov, ampak aktivne udeležbe večine članov, da bi se ta stališča tudi uresničevala, da bi se sklepi in smernice vodstva ustvarjalno realizirali in podobno.

Če govorimo o aktualnih in akutnih gospodarskih problemih, je potemtakem nesporečno, da s spoznavanjem stvari skregano, da so vzroki za te probleme v samoupravljanju, ali še drugače rečeno, krivec za ekonomske težave je samoupravni sistem. Ljudje s takimi pojmovanji vidijo rešitev v omejevanju samoupravljanja, v nadomeščanju samoupravljanja z ekonomiko — čvrste roke —, namesto, da bi videli napredek v razvijanju ekonomskega sistema.

Nasprotno imamo opraviti tudi z mnenjem, da je ekonomski sistem tisti, ki lahko reši vse. Oblajajo misliti pri tem na mehanizem, ki naj nenehno proučuje in povečuje materialno osnovo de-

lovnega kolektiva, kar bi prineslo zaželeno stopnjo samoupravljanja in odpravilo tudi vse gospodarske težave. Nihče ne zanika bistvenega pomena materialne osnove za razvoj samoupravljanja, bodisi v merilu podjetja kot celote, bodisi da gre za posamezne ekonomske enote. Toda narobe je, če pri tem pozabljamo, da samoupravljanje kot odnos in celo zakonito zaostaja za stopnjo materialne osnove, če subjektivne sile ne bi nenehno in premišljeno vplivale na razvoj samoupravljanja.

Če pomanjkljivosti samoupravljanja izvirajo predvsem iz premajhne usposobljenosti delavcev in še oblikovane prakse pa se lahko zgodi, čeprav to ni ravno nujno, da člani delavskega sveta, med njimi tudi komunisti, zastopajo le svoje mnenje, odločajo v skladu s svojim mnenjem in svojimi koristmi, ki pa niso nujno enaka koristim vseh delavcev. Da bi člani samoupravnih organov lahko v teh organih zastopali delavca, zastopali njihovo mnenje in ne samo svoje lastno, bi bilo nujno, da bi ga ugotavljali. To pa bi morali znati. Pogoj za tako ugotavljanje je tudi dobro obveščanje v kolektivu.

Sedanja praksa je še daleč od česa takega. Člani samoupravnih organov le redko dobijo material za seje toliko časa pred zasedanjem, da bi ga vsaj sami lahko kolikor toliko temeljito pregledali. Zaradi preveč suhe strokovnosti materiala niti sami ne razumejo, drugemu in ugotavljali mnenje nekaj šele da bi ga razlagali komu lavcev.

Primerno, ustrezno obveščanje lahko smatramo za nujen pogoj samoupravljanja. To pomeni, da brez ustrezne obveščeni ni samoupravljanja, da pa obveščanje sama za sebe še nikakor ni dovolj, da bi bili delavci resnični upravljalci. Natančnejša analiza nam pokaže, da se samoupravljanje in obveščanje medsebojno pogujeta, da razvoj enega pomeni zahtevno drugega. Če hočemo biti dobri upravljalci moramo biti najprej o problemu, vprašanju ali akciji obveščeni, potem se šele lahko vključimo v akcijo, smo aktivni. Seveda, sama obveščeni ni aktivnost, to je šele možnost, da pride do aktivnosti. Mnenje, da je dovolj, če vsem delavcem posredujemo samo nekaj splošnih podatkov, kaj več pa samo samoupravnim organom, je zgrešeno. Informiranje delavcev mora postati sistematično, treba ga je zgraditi v sistem. S tem razumemo, da bodo določene informacije dotekale do vsakega delavca stalno in avtomatično, ne da bi bilo za to potrebno z njegove strani kakšno posebno prizadevanje.

Način obveščanja bi morali urediti tako, da bi vedno vedeli, kdo organizira informiranje, o čem je kdo dolžan informirati delavce, kaj izpuščamo iz informacij kot poslovno tajnost, kdo zagotavlja materialna sredstva za izvajanje obveščanja, čas informiranja, določila o kvaliteti informacij, dolžnosti v zvezi z informiranjem itd. Naš Štorski železar in Informator nam še ne daje ta garancije, da je delovni kolektiv obveščen o vsem, kar ga zanima, posebno o stvareh, o katerih naj bi sam odločal.

Za odnose med proizvajalci je značilna kritika, ki jo povzroča nerazumevanje nekaterih ukrepov strokovnih služb ali tudi samoupravnih organov, ker proizvajalci premalo poznajo probleme in gle-

dajo nanje poenostavljeno, z druge strani pa zaradi neustreznih obrazložitev posameznih zadev, ki jih pripravijo strokovne službe. Dogaja se tudi, da delavci mnogokrat kritizirajo samoupravne akte, pri katerih sprejemanju so sami sodelovali. To delajo, bodisi za to, ker pri sprejemanju teh aktov niso doumeli vseh njihovih konkretnih posledic, bodisi zaradi preveč formalnega postopka pri sprejemanju pomanjkljivih razlag ali premajhnega osebnega interesa. Na sploh lahko ugotavljamo, da se z načeli strinjajo, odločitve na osnovi načel pa kritizirajo kot neustrezne. Tudi sklepi samoupravnih organov se včasih izigravajo in sicer tako, da se formalno sicer uresničujejo, da bi bilo stvari zadoščeno, vsebinsko pa ostanejo stvari nespremenjene. V nekaterih primerih sklepe tudi ignoriramo, ker posameznikom v strokovnih službah izvajanje sklepov, ki terjajo konkretno delo ne ugajajo. Kritike povzročajo tudi kabinetsko reševanje zadev, ki sicer spadajo v pristojnost samoupravnih organov.

Demokratično upravljanje je danes še čestokrat premalo učinkovito zaradi nezaupanja v njegove možnosti in uspešnost, zlasti pri tistih, ki so navajeni in nagajeni k avtokratskemu odločanju. Tako odločanje pa, če je namen tudi najboljši, ko so odločanja najbolj utemeljena že z vidika dobrega gospodarjenja in če ne slonijo na prepričanju in zavestnem soglasju organov samoupravljanja, pa je logična posledica takega stanja neaktivnost zavestnih sil, ker v takih

okolščinah niso sposobne zaznati, oblikovati in kristalizirati tistih pozitivnih hotenj, ki so prisotna v kolektivu.

Vse to je le nekaj vprašanj v odnosu: komunist — samoupravljanje in gospodarjenje, vsekakor najvažnejšem odnosu, v katerem ne vidimo le možnosti za hitrejši napredek gospodarstva, marveč prav v sedanjem času tudi možnost za uspešnejšo in hitrejšo premostitev ekonomskih težav.

Ob uveljavljanju novih gospodarskih ukrepov, ekonomsko-političnih smernic moramo imeti pred očmi naslednje:

— da naj bo v bodoče osnovna naloga članov Zveze komunistov v prizadevanjih za nadaljnjo krepitev in razvoj samoupravnih organov.

— Da je treba zagotoviti nadaljnje idejno politične usposobljenosti vseh samoupravljalcev, predvsem komunistov.

— Da je treba učinkoviteje ocenjevati in urejati aktualne osnove ekonomsko-politične probleme.

— Še nadalje je treba razvijati začetni ekonomski sistem in njegov mehanizem ter ustvarjati ugodnejše pogoje za čedalje večjo ustvarjalno iniciativo neposrednih proizvajalcev.

— Nenehno je treba skrbeti za nadaljnjo okrepitev materialne podlage delavskega samoupravljanja.

— Ekonomskim enotam zagotoviti neposredno samoupravljanje v vseh fazah dela, da bo delovnemu človeku omogočeno, da svoj materialni položaj nenehno izboljšuje na podlagi sadov dela, dela enote

katero je član in dela svojega kolektiva, da bo kolektiv čim bolj racionalno uporabljal družbena sredstva in pospeševal proizvodnjo v vseh fazah dela, da bo kreplil kolektiv kot celoto, njeno enotnost in drugo.

— Osnovne organizacije pa naj tudi večkrat stavijo na dnevni red svojih obravnav — delo komunistov v organih samoupravljanja.

— Samoupravni organi naj polagajo več pozornosti o pripombah celotnega kolektiva na posamezne sprejete sklepe, obenem pa poskrbijo, da bo kolektiv o vsem in pravočasno obveščen.

— Aktiv družbeno političnih organizacij bi se moral zavzemati tudi za idejo, da se vsaj enkrat letno skliče skupni posvet vseh izvoljenih predstavnikov kolektiva kot so člani DSP, DSE in UO. Na takem posvetu pa je predvsem pregledati že opravljeno delo samoupravnih organov, pomanjkljivosti, ki so nastajale pri delu, obenem pa se dogovoriti za bodoče delo.

V bodoče je paziti tudi na to, da se ne bi samoupravne pravice delavcev izčrpale že s samo izvolitvijo samoupravnih organov, kar se pa ne bi smelo zgoditi saj imamo kar lepo število članov Zveze komunistov v samoupravnih organih.

Uresničevanje vseh teh navedenih ekonomsko-političnih smernic je v največji meri odvisno od aktivnosti komunistov v organih upravljanja in raznih strokovnih službah, obenem pa tudi vseh upravljalcev.

Tovarniški komite ZKS

Delo tovarniškega komiteja ZKS

Tovarniški komite ZKS je na svoji razširjeni XVIII. seji obravnaval idejno politična vprašanja in aktivnost članov ZK v organih delavskega samoupravljanja.

Iz obširne razprave, v kateri je zelo kritično obdelana predvsem idejno politična vloga članov ZK v našem kolektivu, povzemamo le kratko vsebino in zaključke, ki jih je komite sprejel kot sklepe in so obveza za vse člane zveze komunistov.

Kot najvažnejše vprašanje je vsekakor vključitev članov ZK v organih delavskega samoupravljanja pri uveljavljanju načel gospodarske reforme. Aktiv članov ZK pri delavskem svetu ni našel konkretnega dela, zato se upravičeno postavlja vprašanje oblik dela tega aktivna. Prav tako se opaža, da komunisti na delovnih mestih še vedno premalo poudarjajo pomen gospodarskih ukrepov, čeprav poznajo svojo osnovno dolžnost. Vse preveč je osebnih stališč, ki niso vselej v skladu s stališči organizacije ZK. Ob novih pogojih gospodarjenja je vloga organov upravljanja, predvsem pa komunistov, dobila drugačno obliko in s tem tudi večjo odgovornost pred proizvajalci, kolektivom in družbo.

Skoraj nerazumljivo je, da komite po tolikih letih obstoja organov delavskega samoupravljanja ugotavlja, da člani UO in delavskih svetov niso seznanjeni z vprašanji, ki bodo obravnavana, da ne sodelujejo v razpravah, da obveščanje v kolektivu še vedno ni na zadovoljivi višini in vrsto drugih negativnih pojavov iz vsakdanjega življenja.

Možno je samo dvojje: ali nekateri tovariši čisto iz navade obravnavajo pojave iz prejšnjih let, čeprav jih v resnici ni več ali pa so nepomembni in s tem prikrivajo svojo idejno politično zaostalost in nezainteresiranost za kolektivno delo v organizaciji delavskega samoupravljanja; ali pa sploh niso na tekočem, v kakšnem stanju se nahajamo, kakšne so naše dolžno-

sti in pravice in kakšne rezultate smo doslej že dosegli.

Politične organizacije bodo morale temeljito razčistiti ta vprašanja s posamezniki, kajti zelo zgrešena je metoda dela, da v večini primerov ugotavljamo le napake, ki v resnici nekaj ali tudi nič ne predstavljajo ter s tem izgubljamo dragoceni čas, ki bi ga morali uporabiti za naš splošni napredek v proizvodnji, organizaciji dela in za politično delo. Vsem tistim, ki ne »upajo« govoriti v prid našim skupnim interesom, naj tudi ne govorijo v škodo teh.

O vlogi komunistov in vlogi organov delavskega samoupravljanja je rečeno in napisano toliko, da lahko z mirno vestjo zdaj samo delamo, ker so osnovni principi in načela že dolgo utrjeni.

Gospodarsko reformo, ki je tudi v našem kolektivu že našla pozitiven odraz, moramo smatrati kot dolgoročni program utrjevanja vloge organov delavskega samoupravljanja.

V teh novih razmerah se po ustavnem načelu vse bolj utrjuje položaj človeka v družbi; načela delitve po delu pa dobivajo resnično podlago. Težiti moramo za tem, da bomo v okviru možnosti čimprej določili merila za vsa delovna mesta in pravilno stimulirali slehtrnega člana delovnega kolektiva.

Kljub pozitivnim rezultatom, ki smo jih že dosegli v novih gospodarskih pogojih, imamo še vedno zavore za hitrejši napredek tako pri ljudeh z zastarelo miselnostjo in tudi v samem sistemu oz. delitvi dela.

S člani kolektiva, brez ozira na starost in položaj, ki zaviralno vplivajo na razvoj, se moramo temeljito pomeniti in jih seznaniti, da jim nihče ni dal te pravice. Z novimi obvezami narašča tudi ne-

strpnost, če se delo počasi odvija, kajti vsakemu proizvajalcu in članu kolektiva je jasno, da je naš življenjski standard odvisen izključno od sadov lastnega prizadevanja.

Komite pravilno ocenjuje prizadevnost proizvajalcev, da bodo sledili zahtevam novih gospodarskih ukrepov, istočasno pa nalaga ta pripravljenost proizvajalcev odgovorno nalogo organizatorjem proizvodnje. Tehnične in ostale strokovne službe morajo z vodstvi obratov hitro ukrepati in vsklajeno usmerjati proizvodnjo, izboljšati tehnologijo in organizacijo dela, izvršiti čimveč racionalizacij, izboljšati delovne pogoje, skrbeti za varnost in zdravje delovnih ljudi.

To bodo v bodoče teme za razprave na raznih sejah in zborih političnih organizacij in organov delavskega samoupravljanja. Za nov družbeni plan se v zvezi s pravilnikom o delitvi sredstev za osebne dohodeke pripravljata vrsta predlogov, ki jih bodo organi delavskega samoupravljanja obravnavali in sprejeli. Ekonomske in obračunske enote ter strokovne službe bodo imele predvidena sredstva za svoje delo in osebno stimulacijo. Ne smemo si delati utvar, da bodo v bodoče posamezne enote delile svoj presežek, ki bo rezultat njihovih prizadevanj drugim enotam, ki neopravičeno niso ustvarile lastnih sredstev.

Politične organizacije in organi delavskega samoupravljanja bodo skrbeli tudi v bodoče za solidarnost v kolektivu, vendar ne v tem smislu kot doslej. Vsaki enoti bodo dani pogoji za ustvaritev dohodka, višna tega pa bo odvisna od prizadevnosti posameznih enot.

V novih pogojih lahko pričakujemo, da bodo obratni delavski sveti skupno s političnimi organizacijami brez stalnih opozoril in nasvetov našli svojo vlogo in veliko bolj aktivno posegli v reševanje konkretnih primerov v okviru svojih delovnih enot.

Komisija za sklepe

DELO SINDIKALNE PODRUŽNICE

Več kot osem mesecev je minilo od rednega občnega zbora sindikalne podružnice Železarne Store. Podružnica najbolj množične delavske organizacije je aktivno sodelovala pri oblikovanju ter usmerjanju dela in življenja štorskih železarjev. Kmalu po izvolitvi je IO izdelal program, prilagojen zahtevam našega časa. Menimo, da je prav, če po tolikem času analiziramo uspešnost dosedanjih prizadevanj IO in njegovih komisij ter o tem informiramo vse člane našega delovnega kolektiva, ki imajo pravico, da so o tem obveščeni in dolžni, da spremljajo njegovo delo.

Redni občni zbor sindikalne podružnice je bil 23. marca 1965. Na zboru so bili izvoljeni novi člani izvršnega odbora, ki morajo v tekoči mandatni dobi voditi delo sindikalne podružnice.

Ze 23. marca je bila prva redna seja IO, na kateri je bil izvoljen šestčlanski sekretariat, osem stalnih komisij za gospodarstvo in samoupravljanje, za organizacijska in kadrovska vprašanja ter koordinacijska dela, za socialna vprašanja in letovanja, za izobraževanje in kulturno delo, za družbeno aktivnost žena, za prošnje, pritožbe in finančna vprašanja ter komisija za uvedbo 42-urnega tednika; trije odbori — za pogrebe, za rdeči križ in krvodajalstvo ter UO počitniškega doma na Rabu in dve poverjeništvu — za Delavsko enotnost in Prešernovo družbo.

IZVRŠNI ODBOR

Izvršni odbor sindikalne podružnice šteje 17 članov. Po izvolitvi je imel 7 rednih sej, na katerih so člani razpravljali o vseh pomembnih vprašanjih, ki zadevajo kolektiv.

Na drugi seji je sprejel program dela sindikalne podružnice — objavljen je bil v Železarju 25. aprila — katerega je sestavil po diskusijah članov kolektiva na občnih zborih delovnih enot ter diskusijah na rednem letnem občnem zboru železarne.

Člani odbora so razpravljali tudi o pripravah na volitve v organe delavskega samoupravljanja. Na seji je bila izvoljena glavna volilna komisija in komisija za volilne imenike. IO je zadolžil organizacijsko-kadrovske komisije, da pripravijo vsa potrebna navodila za volitve ter skliče posvet s predstavniki sindikalnih podružnic enot. Istega dne je bilo obravnavano subvencioniranje podjetja v zvezi z rekonstrukcijo ter nekateri manj pomembna vprašanja, ki se nanašajo na delo podružnice.

Tretja seja je bila namenjena obravnavi tekočih zadev, odobritvam finančne pomoči bolnim članom kolektiva ter obravnavi osnutka pravilnika o formiranju in delitvi skladov za osebne dohodke. Na osnovi analize obravnave v delovnih enotah ter na podlagi ugotovitev komisije za gospodarstvo in samoupravljanje je IO sprejel sklep o zavrnitvi predlaganega osnutka.

Na naslednji seji je bil sprejet pravilnik o letovanju v počitniških domovih in potrjena spremenjena lestvica o prispevku posameznikom iz blagajne sindikalne podružnice. Člani so razpravljali tudi o zamenjavi mest v naših domovih z drugimi podjetji.

V začetku junija je TK ZMS začel organizirati delovno akcijo na delovišču Store II. Z namenom, da IO podpre prizadevanje mladih je bila sklicana peta redna seja. Pod prvo točko dnevnega reda je bilo prebrano vzorno poročilo o blagajniškem poslovanju podružnice. Po obravnavi uместnosti pobude mladine za organizacijo delovne akcije in potrebe po sodelovanju tudi starejših članov kolektiva, je bilo predlagano sprejetje sklepa, da vsak član kolektiva opravi 4 udarniške ure. Sklep je bil soglasno sprejet in 80 % realiziran.

Komisija za socialna vprašanja je dala iniciativo za obravnavo brezplačnega letovanja 64 prijavnim članom kolektiva in treh upokojencev. IO je po obravnavi sklenil, da lahko 50 prijavnih brezplačno letuje po 10 dni. V ta

KOMISIJA ZA REKREACIJO

Ta komisija je ena najuspešnejših in najaktivnejših pri IO sindikalne podružnice. Sicer pa je to tudi razumljivo, saj pestrost in obširnost področja njenega dela privlači največ članov kolektiva.

Dejavnost komisije očitno kažejo tudi doseženi uspehi, ki so odraz programskega prizadevanja vseh članov. Komisija je bila pobudnik in organizator rekreativne dejavnosti v železarji. Kmalu po izvolitvi je sprejela program športne rekreacije, katerega tudi dosledno izvaja.

Člani komisije so imeli 6 sej. Na njih so razpravljali o pogojih, ki jih imamo za udeležbo na metalurških športnih igrah, udeležbi na delavskih športnih igrah, letnem oddihu zaposlenih, sodelovanju v športnem troboju med Jesenicami, Ravnanji in Storami itd.

Komisija je pripravila pravilnik o letovanju v počitniških domovih. Razen tega je sodelovala pri izvedbi proslave Dneva borca.

Posebno veliko pozornosti posveča pripravi zimskega rekreacijskega centra na Svetini. Pobudnik te akcije je Odbor smučarske sekcije. Komisija pa si vsestransko prizadeva pomagati pri izgradnji novega objekta za množično rekreacijo, ki je v Storah še vedno pogrešamo.

Preveč časa in prostora bi potrebovali, če bi hoteli prikazati vso dejavnost komisije. Končno pa — saj to ni potrebno, ker so uspehi komisije v kolektivu dovolj vidni.

Na enak ali podoben način bi lahko opisali tiho, a prizadevno delo vseh komisij. Zaradi omejitve časa ter spriči raznolikosti področij dejavnosti stalnih in časasnih komisij tega ni mogoče narediti.

Zaenkrat se zadovoljimo le s skopimi navedbami.

Komisija za socialno vprašanje in HITV je tesno sodelovala s komisijo za prošnje, pritožbe in finančna vprašanja. Obe sta imeli več skupnih sestankov, kjer sta reševali probleme, ki spadajo v njun resor.

Komisija za organizacijsko-kadrovska vprašanja in koordinacijo dela je imela največ dela pred volitvami v organe delavskega samoupravljanja. Organizirala je dva skupna sestanka s predstavniki sindikalnih podružnic enot in predsedniki obratnih delavskih svetov, na katerih so se pogovarjali o načinu določanja kandidatov in izvedbi volitev. Sami člani komisije so imeli dve seji.

Ena izmed zelo aktivnih komisij je tudi Komisija za družbeno aktivnost žena. Na prvi seji je sprejela program dela, ki ga dosledno izvaja. V okviru programa so organizirali skupen posvet s sorodnima komisijama iz Tovarne emajlirane posode in Cinkarne. Na tem sestanku so izmenjali delovne izkušnje; organizirali pa so tudi izlet z avtobusom v Dolenjske toplice.

Komisija za izobraževanje in kulturno delo je imela dve seji. Na prvi je sprejela kratak a pester in vsebinsko bogat program dela, na drugi pa so se člani dokončno pogovorili o organiziranju prireditve, ki bo predvidoma že ta mesec.

Omeniti moramo vestno delo upravnega odbora počitniškega doma na Rabu, ki skrbi za pravilno poslovanje in ugodno počutje naših delavcev, kadar se odločijo za oddih na morju. Odbor je imel 4 redne seje. Največ dela je bilo v času dopustov, ko je moral sodločati o dokaj kočljivih zadevah.

Začasni odbor za proslavo 20-letnice osvoboditve, v katerega so bili vključeni tudi tovariši, ki niso člani naše delovne organizacije, se je sestel 3-krat. Pod pokroviteljstvom sindikalne podružnice je organiziral proslavitev te pomembne obletnice v Storah.

Kratka analiza dela Izvršnega odbora in njenih komisij ne more biti merilo aktivnosti sindikalne organizacije. Njen namen je le zgoščeno prikazati in s tem informirati ves kolektiv o uspehu pri-

zadevanj članov, ki so bili izvoljeni na letnem občnem zboru.

Zelo zanimivo in koristno bi bilo prikazati tudi delo sindikalnih podružnic obratov, saj bi s tem dobili bogate vire za izboljšanje dela

tistih, ki imajo še vedno težave in se ne morejo uveljaviti kot enakovreden činitelj pri oblikovanju naše stvarnosti. Vendar pa o tem mogoče prihodnjč.

G. J.

O KADRIH

Naša delovna organizacija že vrsto let šola potrebno število poklicnega kadra kovinarske in elektrostroke na poklicnih šolah v Storah in Mariboru. Z ozirom na predvidene potrebe te vrste kadra v letu 1968 smo julija t. l. razpisali dokajšnje število prostih mest za vključitev v poklicne šole. Začasna ustavitve investicijskih del in s tem podaljšanje roka izgradnje posameznih objektov na gradbišču Store II nas je primoralo, da smo spremenili program vključevanja novih učencev v navedene šole. Zato smo bili v delovni organizaciji pred problemom, neposredno pred začetkom šolskega leta, kaj s kandidati za šolanje, ki so bili po prvotnem programu že izbrani, da se bodo šolali za naše potrebe. Po razpravi na sejah pristojnih organov upravljanja v podjetju je bilo zavzeto stališče, da se omogoči šolanje vsem onim, ki so se že prej odločili za našo delovno skupnost. Šolnino bo podjetje plačalo šolam na osnovi števila vključenih učencev za lastne potrebe. Tako je bilo ob začetku šolskega leta vključeno za naše potrebe poklicne šole 79 novih učencev in sicer: Poklicno šolo Store (SIKC) 54, Elektrogospodarsko šolo (EGS) Maribor 21 in Gradbeni šolski center (GŠC) Ljubljana 4 učenci. To število je bilo potem že znižano, ker so posamezniki zapustili poklicno šolo v Storah.

Nov temeljni zakon o delovnih razmerjih (TZDR) in še posebno povišanje življenjskih stroškov z novim šolskim letom je bilo povod razprave o urejevanju materialne osnove, da se bodo učenci lahko šolali. Ako vemo, da so povprečni stroški vzdrževanja v domovih učencev (internatu) in prehrana ca. 24.000 din mesečno, potem je razumljivo, da bi bilo le malo učencev, ki bi se lahko šolali samo z materialno podporo svojih staršev, oziroma skrbnikov.

S predstavniki Železarne Jesenice in Ravne smo pripravili osnutek materialne pomoči pri šolanju v poklicnih šolah v obliki štipendiranja, ki sloni na stimulaturni osnovi po uspehu pri učenju. Razpravo o tem smo razširili tudi na Cinkarno Celje in Tovarno emajlirane posode Celje, predvsem ker Železarna Store, Cinkarna in Emajlirana skupno šolamo učence na SIKC-u v Storah, zato je tudi prav, da je materialna stimulacija na isti šoli enotna za vse učence. O osnutku so razpravljali organi upravljanja v podjetju ter je bil, z manjšimi popravkami, sprejet na šestem rednem zasedanju delavskega sveta podjetja dne 24. 9. 1965.

Po navedenem sklepu je sedaj veljavna oblika štipendiranja učencev poklicnih šol naslednja:

Višina štipendije je sestavljena iz osnovne štipendije in stimulativenega dela. Osnovna štipendija ni odvisna od učnega uspeha in je za I. letnik 10.000 din, za II. letnik 12.000 din in III. letnik 14.000 din.

Dodatni del štipendije pa prejme učenec glede na učni uspeh po spodaj navedeni tabeli:

Letnik	Ocena za prakso	zadostno	Ocena za teorijo		
			dobro	prav dobro	odlično
I.	dobro	1.000	1.500	2.500	3.500
	pr. dobro	1.500	2.500	3.500	4.500
	odlično	2.500	3.500	4.500	5.500
II.	dobro	2.000	3.000	4.000	5.500
	pr. dobro	3.000	4.000	5.000	6.500
	odlično	4.000	5.000	6.500	8.000
III.	dobro	2.500	4.000	6.000	8.000
	pr. dobro	4.000	6.000	8.000	10.000
	odlično	6.000	8.000	10.000	12.000

Kakor je razvidno iz tabele za oceno zadostno v teoretičnem pouku ne pripada dodatni del štipendije, če ni ocena iz praktičnega dela najmanj dobro, ker je tej vrsti učenja poudarek na praktičnem delu. Tako učenec, ki ima le zadostno oceno pri praktičnem delu ali nezadostno iz teoretičnega pouka prejme samo osnovno štipendijo. Učencu, ki ob letni redovalni konferenci dobi nezadostno oceno, se zniža tudi osnovna štipendija do 2.000 din; če ima več kot dve nezadostni oceni se izplačevanje štipendije ustavi.

Dodelitev štipendije odobrava kadrovska komisija pri delavskem svetu podjetja za vsak posamezni primer. V tem šolskem letu (1965/66) je navedena komisija dodelila štipendije vsem učencem poklicne šole, razen onim, ki zaradi neuspeha ponavljajo letnik. Štipendije je komisija dodelila, ker predvidevamo, da bo delovna organizacija potrebovala kader, ki se sedaj šola.

Od začetka šolskega leta pa do konca meseca oktobra je izstopilo iz prvega letnika v SIKC-u Store 11 učencev. Tako se sedaj šola za potrebe naše delovne organizacije naslednje število učencev poklicnih šol:

Ustanova	LETNIK			Skupaj
	I.	II.	III.	
SIKC Store	43	52	37	132
EGS Maribor	21	17	7	45
GŠC Ljubljana	4	—	—	4
Skupaj	68	69	44	181

V gornjem številu ni vključeno devet ponavljalcev letnika in sicer: I. letnik 2, II. letnik 2 in III. letnik 5 učencev.

R. M.

namen je odobril dodatnih 200.000 din iz sklada izredne pomoči članom in sklada za oddih.

Na 6. seji so odobrili denarno pomoč še Društvu upokojencev Store—Teharje in enemu pogorelemu članu kolektiva.

Zadnja 7. redna seja je bila 11. oktobra. Predlagan in sprejet je bil naslednji dnevni red:

— poročilo komisije za 42-urni tednik;

— poročilo o gospodarskem položaju podjetja in investicijski izgradnji;

— poročilo komisije za gospodarska vprašanja in delitev osebnega dohodka;

— poročilo o finančnem poslovanju sindikalne podružnice.

Na 1. redni seji IO je bila postavljena komisija za uvedbo 42-urnega tednika. Enako komisijo je izvolil tudi DSP. Zaradi lažjega in enotnejšega dela sta se obe komisiji združili. Tako sestavljena komisija pripravlja obširen elaborat z analizami o možnostih in ustreznosti prehoda na skrajšani delovni tednik.

V zvezi s sedanjim delom komisije je predsednik povedal, da je v to obširno in nadvse pomembno akcijo vključenih veliko domačih strokovnjakov. Vsi imajo konkretne zadolžitve.

Osnovni namen komisije je preučitev možnosti za znižanje proizvodnih stroškov, boljše izkoriščanje obstoječih zmogljivosti ter izboljšanje delovnih pogojev. Elaborat bo sestavljen iz treh delov. Prvega bodo pripravile strokovne službe, drugi bo izdelan na osnovi analiz komisije in njenih sodelavcev, tretji pa bo vseboval konkretne predloge za eventualni prehod na skrajšan delovni tednik.

Glavni direktor železarne tov. Voga Tugomer je prisotnim pojasnil uspešnost letošnjega devetmesečnega poslovanja ter predložil problematiko, ki je nastala po rebalansu družbenega plana.

V primerjavi s istim obdobjem v lanskem letu se je letošnji obseg proizvodnje zvišal za 39,6 %, fakturirana realizacija za 24,5 %, finančni rezultat pa samo za 10 %. Stroški poslovanja so se dvignili za 32,5 %, kar je v skladu z obsegom proizvodnje. Celoten dohodek podjetja je zaradi slabo plačane realizacije višji le za 8,2 %. Izvoz je izvršen s 77 % in je v okviru predvidenega plana. Z ozirom na dosežene rezultate je ugotovljeno, da rebalansiran družbeni plan ni previsok in ga bo pri normalnih pogojih obratovanja mogoče doseči.

Ker je investicijska izgradnja začasno ustavljena, je glavna naloga vskladiščenje in zaščitenje inozemske opreme, ki že prihaja.

Odgovorne službe si prizadevajo urediti vprašanje finansiranja investicijske izgradnje ter omogočiti nadaljevanje del v prihodnjem letu.

Referent komisije za gospodarstvo je navedel vzroke zavrnitve prvotnega osnutka pravilnika o delitvi osebnega dohodka ter stališča komisije do pravilnika po upoštevanju spreminjalnih predlogov.

Blagajnik sindikalne podružnice je prebral svoje poročilo in opozoril, da so nekatere enote prekoračile predvidene vsote, ki so bile določene za eksterkurzije.

SEKRETARIAT IO

Sekretariat je imel tri sestanke, na katerih je pripravljala gradivo ter določala datume in dneve rede za seje izvršnega odbora.

Politika cen v luči nove gospodarske reforme

V sedanji fazi razprav okrog našega gospodarskega sistema, se vsakodnevno srečujemo s problematiko cen. To je povsem razumljivo, ker je cena blagu, uslugam in drugim dobrinam za zadovoljevanje človekovih potreb, vrednostni izraz v denarju.

Vsaka delovna organizacija je najprej izračunala svoj materialni položaj po novih gospodarskih instrumentih (odpravljen prometni davek, nova pariteta dolarja — 1250 din, odpravljen 15 odstotni prispevek iz dohodka, znižanje obresti na poslovni sklad od 6 na 2 odstotka, upoštevanje pri tem sprejeto politiko cen.

Marsikatero podjetje je pričakovalo, da mu mora gospodarska reforma dati ugodnejši materialni položaj, ker se to ni zgodilo, je reforma kriva za nastale težave in dobiva zato vse »nazive«, samo tistega ne, kot ji pripada in to je, da sedanja gospodarska reforma ne rešuje nastalih odnosov na našem trgu z računsko operacijo porazdelitve narodnega dohodka (vsota neto produktov) med ustvarjalce le-tega, temveč sprejeta gospodarska reforma teži s svojimi instrumenti k nadaljnji decentralizaciji materialnih sredstev (pred reformo je ostalo kolektivom 50 odstotkov neto produkta).

Nacionalni trg pa ni zaprto področje, temveč odprto vplivom svetovnega trga, zato se bodo kolektivni vedno bolj srečevali ne samo z domačo poslovnostjo (produktivnost, ekonomičnost, rentabilnost), temveč tudi z zunanjo razvito poslovnostjo. To pomeni, da v bližnji prihodnosti ne bomo pokrivali izgub izvoza na svetovni trg s prodajo na domačem trgu (višji doseženi dohodek), marveč bo z večjim vplivom svetovnega trga tudi konkurenca na domačem trgu neprijetno večja (povečali se bodo bla-

Tudi v našem podjetju smo z računni ugotavljali v kakšnih gospodarskih pogojih smo se znašli. Orientacijsko je o teh stvareh razpravljal delavski svet našega podjetja in forumi družbeno političnih organizacij.

V Uradnem listu SFRJ, št. 33/65 je začetna določena politika cen, zajemajoč štiri grupe izdelkov:

- grupa izdelkov, katerim se zniža prodajna cena;
- grupa izdelkov, katerim se lahko cene povišajo;
- grupa izdelkov, katerim ostanejo prodajne cene neizpremenjene;

— grupa izdelkov, katerim se prodajna cena svobodno formira.

Zgoraj navedenimi grupami izdelkov z določeno politiko prodajnih cen se črna metalurgija vključuje v izvajanje gospodarske reforme po drugi grupi, ko se lahko cene povišajo za določen odstotek. Če upoštevamo, da so porasle vse glavne surovine, ki jih potrebujemo za nemoteno proizvodnjo, to povečanje cen nam ne prinaša bistveno povečanje dohodka.

Ne samo vpliv drugačne razporeditve elementov v strukturi prodajne cene izdelka (materialni stroški, osebni dohodki, ukinjen prometni davek, amortizacija in s tem doseganje določenega dohodka pri izdelku, temveč zlasti izvoz, zahtevata konkurenčno ceno.

Srečujemo se z nižjimi cenami na svetovnem trgu, zaradi nižje lastne cene, ker je produktivnost višja in nižji stroški proizvodnje. Gospodarska reforma postavlja s svojimi instrumenti zlasti pa s politiko cen pred kolektivni zahtevo, da se obrnejo navznoter v analizo strukture stroškov. S kakšnimi stroški proizvajamo, je vprašanje, s katerim se vsak dan bolj srečujemo. Večkrat je bilo že poudarjeno vpraša-

jali. Z današnjo metodo kalkulacije prvenstveno ugotavljamo, kakšne stroške smo imeli pri posameznem izdelku na katere pa ne moremo več vplivati.

V teh svojih vrstah sem skušal prikazati, da je mikroekonomsko gledanje na cene zgrešeno. Gospodarska reforma, ki uvaja svobodnejše delovanje tržnih zakonitosti pomeni, da bodo parcialne želje podjetij z lastnimi izračunanimi »ekonomskimi, rentabilnimi, naravnimi ali proizvodnimi« cenami vredne le toliko, kot jih bo trg priznal. Vsaka individualna izračunana ekonomska cena še ni normalna cena. Zato družba, oz. trg ne bo priznal enostranskih kalkulacij, s katerimi bi si hotelo katerokoli podjetje zagotoviti rentabilnost poslovanja. Sedanji gospodarski ukrepi prinašajo s seboj faktor, katerega se v naši praksi premalo poudarja in sicer, da družba v bodoče ne bo reševala neproduktivno proizvodnjo (z dotacijami in drugimi olajšavami), temveč jo bo likvidirala. Likvidacija podjetja se bo postavljala neprimerno bolj ostro kot sedaj. Torej moramo pri formiranju cen upoštevati makroekonomske vidike, s katerimi pravzaprav ocenjujemo razno mesto podjetja, v katerem koli gospodarstvu.

Zmahar Ivan

Skrajšan delovni čas

Po zakonskih predpisih mora vsaka delovna organizacija najkasneje do 8. aprila 1966 sprejeti načrt prehoda na 42-urni delovni teden.

Upravni odbor je na 7. seji 17. avgusta 1965 imenoval komisijo, ki ima pooblastila, da pritegne k sodelovanju strokovne službe in posamezne sodelavce, ki so dolžni postavljene naloge izvršiti v odrejenem času.

Za prehod na 42-urni delovni teden so naslednji pogoji:

- obseg proizvodnje se mora povečati za kvoto normalnega letnega povečanja;
- uspeh poslovanja mora biti v skladu z obsegom proizvodnje, torej povečan za normalno stopnjo;
- nivo realnih osebnih dohodkov se ne sme zmanjšati;
- nivo sredstev za družbene in lastne sklade mora ostati vsaj tak kot pred prehodom na skrajšan delovni teden;
- obseg nadurnega dela se mora zmanjšati.

Za zadovoljitev vseh teh pogojev mora podjetje najti zagotovila v lastnih notranjih rezervah.

Program prehoda mora po predpisih vsebovati naslednja poglavja:

1. Analiza poslovanja podjetja za leto 1964.
2. Program ukrepov za uspešnejše poslovanje.
3. Načrt za prehod na skrajšan delovni čas.
4. Načrt za spremljanje in analize rezultatov po prehodu na skrajšan delovni čas.

Naloge komisije

— Sestavi načrte za celotno akcijo (zbiranje podatkov, analize, planiranje ukrepov itd.).

— Določi metodologijo za sestavo elaboratov (ekonomski pokazatelji, ocena organizacije idr.).

— Postavlja konkretne naloge v zvezi z akcijo, jih pregleda in oceni.

— Izda končni elaborat.

— Skrbi da je program sprejet po predpisanem postopku (enako kot statut).

Delo je izredno pomembno in obsežno. Sindikalna podružnica in uprava podjetja smatrat, da tak elaborat lahko izdelamo v kolektivu sami. Komisija pričakuje, da bodo vsi poklicani člani kolektiva pomagali s tem, da bodo izvršili naloge, ki jih že dobivajo in s

ORGANIZACIJA DELA

Perspektivni razvoj terminsko-lansersko-dispečerske službe

V predhodni številki našega glasila je bila prikazana vloga in pomen terminsko-lansersko-dispečerske službe, medtem ko o njenem perspektivnem razvoju še nismo govorili.

Kot je bilo že omenjeno, se je ta služba v okviru priprave proizvodnje organizirala leta 1963, upoštevajoč takratne zahteve in pogoje. Z ozirom na vedno nove dosežke na področju organizacije dela je vključuje v svoj program organiziranja tudi terminsko-lansersko-dispečerska služba. Ker člani priprave proizvodnje niso bili v dovoljni meri seznanjeni z vlogo in pomenom te službe, je jasno, da v vsem začetku ni opravljala svoje naloge, kot to zahteva organizirana priprava proizvodnje. Z ozirom na vedno nove zahteve proizvodnih obratov in tržišča je bilo treba iskati boljših in sodobnejših oblik dela. Iz teh zahtev — predvsem zahteva po terminski vsklajenosti zahtev kupcev in zmogljivostjo obrata — je zrasla nova, grajena na trdnih temeljih, sodobna terminsko-lansersko-dispečerska služba, ki mora pri absolutnem poznavanju razpoložljivih kapacitet v svojem organiziranem delu zastopati interese kupca na eni strani in istočasno interese proizvodnega obrata na drugi strani.

Res je, da je želje in zahteve obeh partnerjev v dosti primerih težko vskladiti, vendar je nujno, da v vsakem primeru nudimo trgu v pogledu kvalitete najprimernejše izdelke v zahtevanih terminih. Pri tem pa je treba istočasno upoštevati perspektivnost trenutnih naročil, kakor tudi uveljavitev planiranih prodajnih cen.

Nenehno izpopolnjevanje organizacije dela v terminsko-lansersko-dispečerski službi, je bila logična posledica novih tržnih pogojev in pogledu terminov dobave. Do danes je organizirano terminiranje izdelave v modelni mizarini, livarni sive litine, livarni valjev, obdelovalnici valjev ter jeklarni in valjarni, medtem ko o kakšnem terminiranju izdelave v ostalih obratih trenutno ne moremo govoriti. Če hočemo tudi v obratih, kjer terminiranje še ni organizirano, doseči zadovoljive proizvodne rezultate, je nujno, da se delovni postopki programirajo in časovno ovrednotijo.

Vse to dokazuje, da s trenutno organizacijo in obsegom dela v terminsko-lansersko-dispečerski službi še ne smemo biti zadovoljni, ampak moramo stremeti za tem, da se organizirano programiranje izdelave in lansiranje proizvodnje vrši za vse obrate.

Nova naloga članov priprave proizvodnje, predvsem pa članov terminsko-lansersko-dispečerske službe je organizirati dosledno terminiranje obdelave ulitkov v mehanični delavnici. O tem potekajo že dalj časa razgovori z vodstvom obrata, vendar do danes še ni zadovoljivih rezultatov. Pri tem je treba prvenstveno izvršiti točno delitev dela med pripravo proizvodnje in pripravo vzdrževanja ter dosledno razporeditev razpoložljivih kapacitet obrata za obdelavo ulitkov za prodajo in za vzdrževanje naprav. Da je nemogoče še dalj časa odlašati s temeljitim organiziranjem mehanske obdelave ulitkov nam kaže tudi dejstvo, da želijo naročniki čedalje pogosteje obdelane ali pa vsaj predobdelane ulitke; naš cilj pa naj bo finalizacija proizvodov.

L. J.

Kadrovska komisija pri delavskem svetu podjetja

Delavski svet podjetja je na svojem prvem zasedanju izvolil komisije za posamezna delovna področja. Med komisijami je dokaj aktivna pri svojem delu kadrovska komisija (KK), ki ima precej široko področje dela, ki ji ga nerekuje že sam poslovnik DSP. Njeno področje je razširjeno na obravnavo celotne problematike iz kadrovskega področja, o čemer tudi v precejšnji meri samostojno odloča, predvsem pri izvajanju kadrovske politike podjetja, določene po delavskem svetu. Posamezna določila kadrovske politike pa tudi predlaga delavskemu svetu.

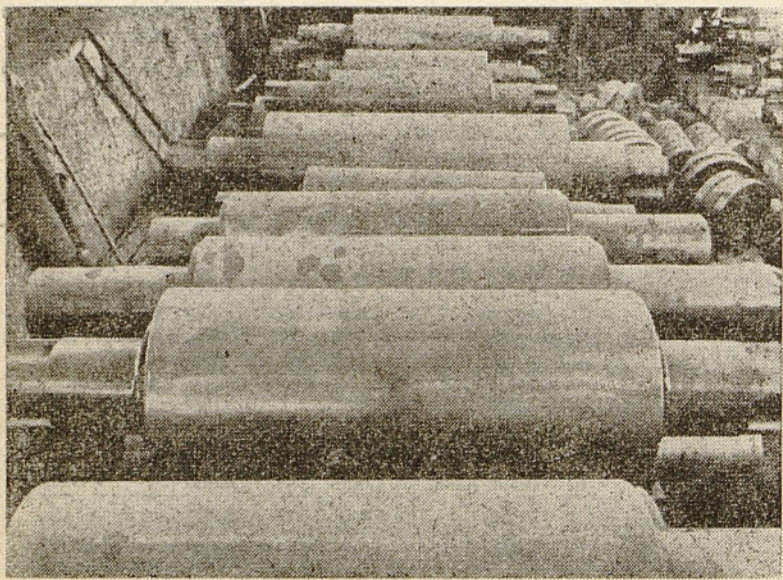
Od svoje izvolitve dne 26. maja tega leta pa do danes so se člani komisije že sedemkrat sestali. Razpravljali in odločali so predvsem o naslednjih zadevah: že na prvi seji je bilo na dnevnem redu vprašanje vključevanja novih učencev v poklicne šole, plan počitniške prakse dijakov in študentov rednih šol v času šolskih počitnic ter naknadna odobritev enkratne nagrade za 15-letno, neprekinjeno delo članov delovne skupnosti v tej delovni organizaciji. Dalje na naslednjih sejah pa še vprašanje odobritev plačila stroškov izrednih

študentov na posameznih šolah, o nagrajevanju učencev poklicnih šol, o predlogu začasnih sklepov iz delovnega razmerja. Z ozirom na nastalo situacijo in časovni spremembi programa novogradenj, je komisija dvakrat obravnavala vprašanja zaposlitve 37 poklicnih delavcev, ki so v juniju letos zaključili šolanje, revizijo plana vključevanja novih učencev v poklicne šole, o štipendiranju učencev poklicnih šol in o poročilu uspešnosti rednega in izrednega šolanja naših štipendistov, oziroma članov delovne skupnosti.

Na svoji šesti seji je bil obravnavan predlog štipendistov o revalorizaciji višine štipendije po gospodarski reformi. Predlog je bil predložen UO v obravnavo, na zadnji seji dne 20. 10. pa o individualni dodelitvi štipendije učencem poklicnih šol.

Za prihodnjo sejo je pripravljen za obravnavo osnutek pravilnika o izobraževanju. V komisiji sodelujejo: Leban Jože, met. inž. — kot predsednik, Lončarič Jože, Vrečko Borko, Zagoričnik Ignac, Žumer Matija, dipl. met. inž., Zelinka Jaro ter Kragelj Jože.

R. M.

govni fond, z večjo produktivnostjo ter uvoz blaga iz bolj produktivnih gospodarstev). Ta cilj gospodarske reforme postavlja pred delovne kolektive objektivno zahtevo po delitvi dela v proizvodnji (zmanjšanje asortimana, serije, specializacije, gospodarsko sodelovanje itd.). To so organizacijski faktorji za povečanje produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja, s katerimi dosegamo nižjo lastno ceno. To je šele izhodišče za formiranje nižje prodajne cene in posledica tega je večja konkurenčna sposobnost.

Precej se razpravlja o tem, da je predelovalna industrija prišla v primerjavi z bazično v nekoliko neugodnejši gospodarski položaj. Zlasti za tiste industrijske veje, ki so vezane na velik uvoz surovin, se jim zelo povečajo materialni stroški, ker plačujejo surovine dražje zaradi nove paritete dolarja od 750 na 1.250 din za dolar ali 66,7 %. Vendar pa podjetjem ostane več dohodka iz naslova drugih instrumentov, katere smo že omenili. S tem se celotna materialna situacija dokaj kompenzira.

nje škarta, izmečka, reklamacij, ustrezne razporeditve kadra v celotnem kolektivu, vprašanje zasedenosti kapacitet, serijske proizvodnje in drugo. Delavski svet podjetja je že sprejel na svoji seji dne 30. 7. 1965 sklep, da morajo vse ekonomske enote znižati poslovne stroške. V naši politiki formiranja prodajnih cen moramo biti v osnovi usmerjeni v lastno ceno izdelka. Le-to moramo zniževati; v tem bo naša moč konkurenčne sposobnosti na zunanjem trgu. Zato bodo stroški vedno bolj pomembni in čimbolj bodo delovale tržne zakonitosti. Vedno bolj se bo čutil vpliv trga. Našo proizvodnjo bomo morali prilagajati tržnim potrebam sicer je nam trg ne bo priznal (povečanje zalog).

Delavski svet podjetja je na svoji seji avgusta razpravljali tudi o programu nalog, ki jih morajo strokovne službe realizirati. Osnovni cilj teh nalog je, da pridemo do boljšega planiranja, do predkalkulacij, do ažurnejšega vplivanja na višino stroškov. To pomeni, da bomo vnaprej vedeli, s kakšnimi stroški bomo nek izdelek proizva-

OB TEDNU POŽARNE VARNOSTI

Preteklo leto nam je zopet dokazalo, da še tako dosledni požarni preventivni ukrepi ne bodo mogli v celoti preprečiti požarov in nesreč. Modernizacija našega življenja terja vedno večjo uporabo raznih plinov, vnetljivih tekočin, raznih električnih naprav, uporabo številnih vnetljivih surovin v proizvodne svrhe, vedno nove oblike ogrevalnih naprav in motorizacije vseh vrst. Vse to povzroča vedno več vsaj začetnih požarov, če ne tudi požarne škode. Na področju Slovenije je bilo lani 1.280 požarov, ki so povzročili za več kot 2 milijardi dinarjev škode. Tu je navedena le materialna škoda, ni pa zajeta škoda zaradi zastojev v proizvodnji itd.

3. novembra 1965 je bilo v Kulturnem domu predavanje za učence osnovnih šol, katerega se je udeležilo ca. 200 učencev. Po predavanju pa so pionirski oddelki gasilskega društva za vse učence izvedli propagandni nastop. Pri tem so prvikrat sodelovale tudi pionirke — članice gasilskega društva, ki so uspešno demonstrirale nujne prve pomoči.

25. do 30. oktobra 1965 se je vršil seminar za čuvaje in vratarje, kjer so poleg ostalih tem obravnavali problematiko požarne varnosti ter naloge in dolžnosti čuvajske in vratarske službe v odnosu do požarne preventive in za slučaj požara. Dežurni gasilci so pregledali ročne gasilne aparate in ostalo

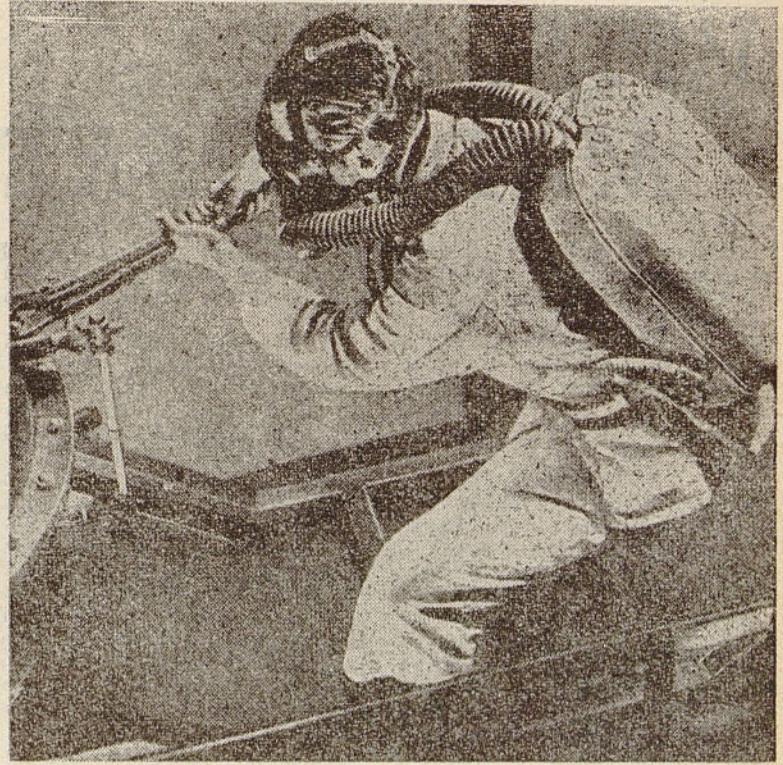
masine krpe, polne vnetljive tekočine, papir in druga navlaka so lahko povzročitelj oziroma pospešitelj požara.

7. Lastniki garaž moramo poskrbeti za red in varnost v garažah. V garažah se ne smejo hraniti vnetljive tekočine, mastne krpe, upoštevati je treba prepoved kajenja in uporabo odprtega ognja. To je predvsem važno tam, kjer se garaže nahajajo v bližini ali neposredno ob drugih stavbah.

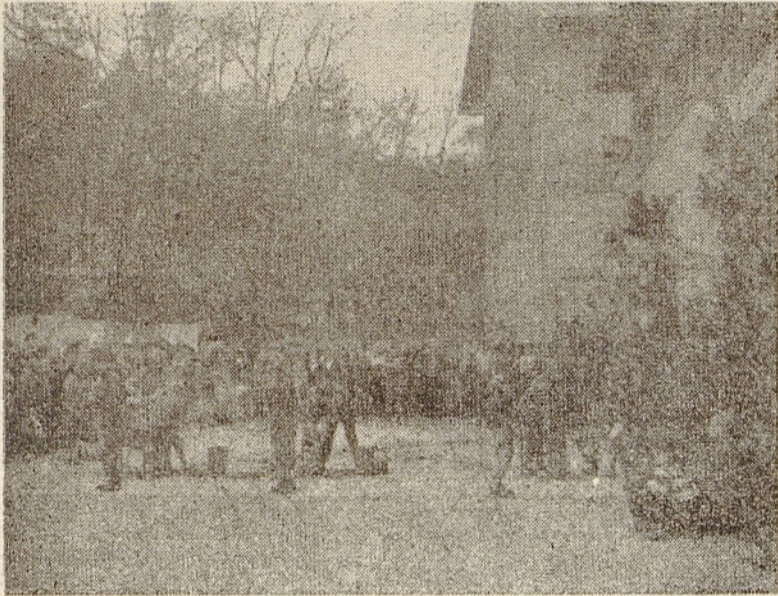
8. Neugasli cigaretni ogorki ne spadajo v košare za smeti. Cigaretni ogorki odvrženi v gozdu, delavnici ali drugod, so povzročili že številne požare in ogromno škodo.

Toliko za letos. Čeprav pa je požarno varnostni teden za nami, je treba z nezmanjšano skrbjo za požarno varnost in skrbjo, da bomo preprečili čimveč nesreč in požarov nadaljevati z našim delom ter pri tem vložiti vse napore, da bo tudi požarna škoda čim manjša. To je naša moralna in častna dolžnost.

KRUMPAK Štefan

Pri delu v slabo zračenih prostorih uporabljamo izolirni dihalni aparat

Propagandni nastop plonirjev-gasilcev za svoje šolske tovariše pred gasilskim domom

V našem podjetju je bilo lani 45 začetnih požarov s 534.780 dinarjev škode, letos v desetih mesecih pa 22 začetnih požarov s 120.000 dinarjev škode. Vzroki požarov so skoraj vedno in povsod isti, to je:

- nepazljivost in malomarnost;
- gradbene pomanjkljivosti
- neznanje itd.

Vsi ti negativni pojavi na področju varstva pred požari dajejo odgovornim organom in gasilski zvezi Jugoslavije povod za sistematično izvajanje ukrepov za zaščito družbenega in privatnega imetja pred požari. Ena izmed oblik preventivne dejavnosti je vsakoletna organizacija »Tedna požarne varnosti«, ki je bil letos od 24. do 31. oktobra. Organizacija tega tedna ima namen, da se poglobi zanimanje za požarno varnost pri vseh državljanih, zlasti pa pri vodstvih in organih upravljanja v podjetjih, ustanovah itd., kar tudi določa Temeljni zakon o varstvu pred požari. Kot že omenjeno se nastanek požarov in drugih nesreč ne more v celoti preprečiti, lahko se pa z dobro organizirano preventivno službo ti primeri občutno zmanjšajo.

Gasilska organizacija v Štoreh se je kakor vsa leta doslej, tudi letos aktivno vključila v priprave za izvedbo svojega programa. Upravni odbor društva je sprejel obsežni program dela, ki obsega maloge v okviru društva in v okviru gasilske službe v podjetju.

Za uvod v »Teden požarne varnosti« je bilo na Teharjih občinsko tekmovanje za gasilske pionirje, ker so bili naši pionirji najboljši. V avli Kulturnega doma je bila organizirana skromna razstava, ki je na eni strani prikazala tehnično opremo in primere organizacijske, strokovne in društvene dejavnosti, na drugi stran pa praktične primere nepravilnega in nepredvidnega ravnanja z vnetljivimi tekočinami, kurilnimi in električnimi napravami, ki povzročajo številne primere nesreč in požarov. Razstava je bila odprta od 24. 10. do 7. 11. 1965 in si jo je ob priliki kinopredstav in klubskih večerov ogledalo precejšnje število ljudi.

opremo za gašenje požarov. Urejen je tudi prostor za odvzem vode za gašenje pri glavnem mostu itd. Nadalje predvideva plan dela še naslednje:

- predavanje za zaposlene;
- požarno preventivni pregledi vseh obratov in sicer v sodelovanju s HTV komisijo;
- seminar za vse skladiščne delavce;
- seminar za ključavničarje in ostale delavce, ki stalno ali občasno delajo na plinskih napravah;
- formiranje in vzgoja mladinskih gasilskih ekip v metalurški šoli itd.

Če sedaj napravimo zaključek vsega tega, kar smo storili v letošnjem požarnovarnostnem tednu, potem naj navedemo še nekaj navodil, po katerih se morajo posamezni obrati in oddelki, kakor tudi posamezniki brezpogojno ravnati.

1. Skrbeti je treba za varnost pri kurjenju odprtega ognja in dosledno izvajati prepoved kajenja, kjer je to prepovedano.

2. Nobeno delo, kjer obstoja nevarnost požara, pričeti, preden ne obvestimo dežurnega gasilca.

3. Posamezniki obrati in strokovne službe morajo po prejetih zapisnikih in odločbah poskrbeti, da se ugotovljeno oziroma navedene pomanjkljivosti odpravijo v predpisnem roku.

4. V prostorih, kjer se za ogrevanje uporabljajo peči na trdo gorivo (premog, les), je treba peči in dimovodne cevi namestiti tako, da ne bo nevarnosti za požar. Po končanem delu se mora ogenj v peči popolnoma pogasiti, pepel pa odložiti na primerno mesto — ne v lesene zaboje in med ostale smeti.

5. Posebna previdnost je potrebna v skladiščih, kjer so lahko vnetljive snovi. Vedeti je treba, da predstavljajo lahko vnetljive tekočine veliko nevarnost, saj zadostuje že cigaretni ogorek, iskra zaradi pokvarjenega električnega stikala itd., nevarnost za eksplozijo.

6. Skrbeti je treba, da so vsi prostori vedno čisti in pospravljeni, kar velja predvsem za vse mizarne delavnice, skladišča, podstrešja in drugod. Prah, ostružki,

V naši tovarni imamo opravka z dvema industrijskima plinoma, to sta plavžni in generatorski plin. Oba sta poleg koristnosti tudi zelo nevarna. Oba plina sestojata iz raznih plinov kot: ogljikovega dioksida, dušika, metana, vodika, kisika in ogljikovega monoksida. Za človeški organizem je najnevarnejši ogljikov monoksid (CO) katerega vsebuje generatorski plin okrog 30 %, plavžni pa 64 do 73 %. Ogljikov monoksid je vnetljiv, brez barve, vonja in okusa. V velikih koncentracijah deluje na človeško telo smrtno v zelo kratkem času, nevarne pa so tudi manjše koncentracije. Ker torej poznamo nevarnosti omenjenega plina, je treba tudi najstrožje izvajati vse zaščitne mere. Toda kljub določilom pravilnika HTV službe, večkratnim opozarjanjem odgovornih oseb, objavljeno je bilo tudi v Štorskem železaru številka 6 in 9/1963, se dogaja, da posamezne delovne skupine ali posamezniki delajo na plinskih napravah in v območju letih brez odgovarjajočih zaščitnih sredstev in brez strokovnega nadzora. Zaradi tega je prišlo že večkrat do zastrupitev, ki na srečo niso bile težjega značaja. Tako smo imeli lansko leto v našem podjetju 13 primerov, letos pa v 10 mesecih 7 primerov zastrupitev s CO. Primer zastrupitve ARH Vlada iz mehanske delavnice, ki je nastala delno zaradi malomarnosti, delno zaradi neznanja, nas opozarja, da moramo temu vprašanju posvetiti več skrbi in resnosti. Vsa določila in navodila v zvezi s tem so opisana v členih 247 do 257 Pravilnika HTV, ki ga poseduje sleherni član našega kolektiva. Na žalost pa ugotavljamo, da posamezniki omenjenega pravilnika, kakor tudi ostalih pravilnikov sploh ne čitajo oziroma ne postopajo po določenih omenjenih pravilnikov. Da se v bodoče odpravijo taki primeri, je nujno upoštevati naslednje:

1. Pred vsakim delom na kakršnikoli plinski napravi je treba ugotoviti koncentracijo strupenih plinov. To delo opravlja gasilska reševalna služba, ki ima za to potrebne aparate.

2. Pri vsakem delu, kjer obstajajo nevarnosti zastrupitve, se morajo uporabljati odgovarjajoče zaščitne naprave, s katerimi razpolaga gasilska reševalna služba. Pri tem je treba vedeti, da maske z navadnim cedilom sploh ne pridejo v poštev.

3. Popravila in dela na plinskih napravah ne sme nikdar opravljati ena sama oseba, vedno mora biti strokovno sposoben spremljevalec.

4. Pri vsakem delu, kjer obstajajo nevarnosti zastrupitve, se morajo uporabljati odgovarjajoče zaščitne naprave, s katerimi razpolaga gasilska reševalna služba. Pri tem je treba vedeti, da maske z navadnim cedilom sploh ne pridejo v poštev.

5. Popravila in dela na plinskih napravah ne sme nikdar opravljati ena sama oseba, vedno mora biti strokovno sposoben spremljevalec.

6. Pri vsakem delu, kjer obstajajo nevarnosti zastrupitve, se morajo uporabljati odgovarjajoče zaščitne naprave, s katerimi razpolaga gasilska reševalna služba. Pri tem je treba vedeti, da maske z navadnim cedilom sploh ne pridejo v poštev.

7. Popravila in dela na plinskih napravah ne sme nikdar opravljati ena sama oseba, vedno mora biti strokovno sposoben spremljevalec.

8. Pri vsakem delu, kjer obstajajo nevarnosti zastrupitve, se morajo uporabljati odgovarjajoče zaščitne naprave, s katerimi razpolaga gasilska reševalna služba. Pri tem je treba vedeti, da maske z navadnim cedilom sploh ne pridejo v poštev.

9. Popravila in dela na plinskih napravah ne sme nikdar opravljati ena sama oseba, vedno mora biti strokovno sposoben spremljevalec.

Preberite tudi to

Maska z navadnim cedilom ni zaščitno sredstvo proti CO plinu.

Važna so tudi določila v tretjem in četrtem poglavju HTV Pravilnika (člen 9 do 20), ki navajajo dolžnosti vodilnega osebja ter pravice in dolžnosti delavcev. Predvsem se moramo zavedati, da daje podjetje vsako leto težke milijone za zaščitna sredstva, ki so namenjena delovnemu človeku za zaščito pri delu. Posamezniki pa teh sredstev hote ali ne hote ne uporabljajo, kar seveda ni v skladu z težnjami in prizadevanji celotnega kolektiva, da bi bilo čimmanj nesreč. To bomo dosegli šele takrat, ko bo sleherni član kolektiva upošteval navodila HTV in uporabljal odgovarjajoča zaščitna sredstva povsod, kjer je to potrebno.

-K. S.-

...pri delu na prostem pa masko s cedilom za CO

VTISI IZ MADŽARSKE

Društvo inženirjev in tehnikov je organiziralo strokovno ekskurzijo v Madžarsko in sicer ogled železarskega kombinata DUNAU VASMU v bližini mesta DUNAI VAROŠ in metalurški inštitut v Budimpešti. Odpotovali smo z avtobusom iz Celja 28. 10. 1965 popoldan preko Ptuja, Varaždina, Čakovca in zvečer okrog 10. ure prispeli v DUNAI VAROŠ. Obmejni organi so v izredno kratkem času opravili formalnosti, tako, da se niti dobro nismo ustavili in že nadaljevali potovanje.

DUNAI VAROŠ je novo, lepo urejeno mesto, s približno 45.000 prebivalci. Madžari, predvsem pa domačini, so na svoje mesto prav tako ponosni kot mi na novo Velenje. Značilnost lepega mesta je v tem, da ima izredno široke ceste, lepo urejene zelene pasove, različne objekte, poseben čar pa predstavlja Donava s svojo izrazito slikovito obalo.

Naslednji dan po prihodu smo si ogledali kombinat, ki nas je vse prisotne v mnogočem močno presenetil. V tem železarskem gigantu je zaposleno okrog 11.000 ljudi. Objekti železarne so grajeni tako, da so razdalje med posameznimi obrati čimkrajše, vendar si v enem dnevu ni mogoče ogledati vsega. Za ogled smo imeli čas le en dan, zato smo videli le najzanimivejše obrate. Seveda brez vožnje z avtobusom po kombinatu bi po vsej verjetnosti videli le polovico vsega.

Kombinat je bil zgrajen leta 1960. Glavni obrati so: 2 klasična plavža na koks ($V = 760 \text{ m}^3$); priprava železove rude (za sintranje uporabljajo Dwight Lloyd) letna proizvodnja aglomerata je ca 1,1 milijonov ton. V plavžnem vsipu je aglomerat zastopan s ca. 80 %, proizvodnja sivega grodja ca. 630.000 ton.

Plavžno žlindro v celoti predelajo in sicer v opeko, bloke za gradnjo stanovanjskih objektov, za ceste in deloma tudi pri proizvodnji cementsa.

V jeklarni so 4 SM peči z zmogljivostjo ca. 160 ton. V gradnji pa je elektro peč, ki bo služila za proizvodnjo valjev.

Posebna zanimivost sta dve novi valjarni z najmodernejšimi napravami in stroji. Vroča valjarna pločevine ima polkontinuirno progno, letna proizvodnja pločevine 450 tisoč ton.

Hladna valjarna obratuje poizkusno. Valjali bodo različne odprte in zaprte profile. Velik del pločevine predelajo po posebnem postopku v cevi različnih premerov, prav tako v različne pravokotne in kvadratne profile. Spremljevalec je pojasnil, da si prizadevajo čimveč pločevine predelati v končne izdelke.

Poleg omenjenih obratov smo videli tudi mehanično delavnico, šamoto, laboratorij in livarno.

V vseh obratih in okolici je proti pričakovanju zelo čisto, zaposleni fizično niso preobremenjeni, promet izredno dobro funkcionira, prav tako tudi varnostna služba.

Naš spremljevalec je bil izredno pozhrtvovalen in na vsa vprašanja

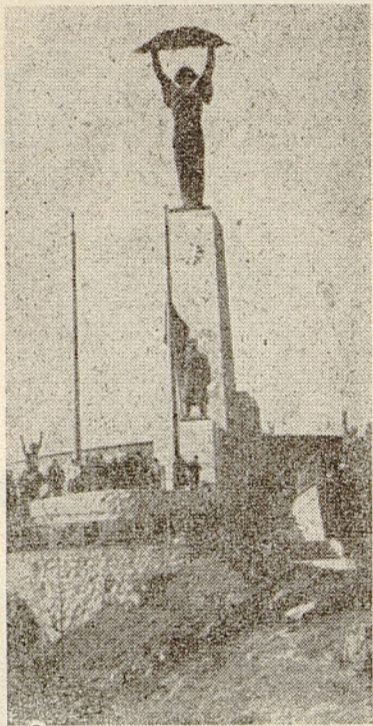
dal pojasnila v zadovoljstvo vseh nas, ki smo se znašli v tako velikem modernem metalurškem kombinatu.

Obisk v tej železarni smo v prijetnem razpoloženju skupno s predstavniki njihovega društva zaključili v prijaznem lokalu ob Donavi DUNAGYONGYE HALASZSARDÁ.

Naslednji dan smo v najboljšem razpoloženju in lepem sončnem vremenu potovali v Budimpešto. V programu smo imeli ogled metalurškega inštituta in mesta. Zaradi formalnosti, ki niso bile pravočasno urejene, inštituta nismo videli, zato je bilo več časa za ogled mesta.

Težko je z besedo izraziti vtise, ki smo jih imeli, kajti to je doživeti, ki se ne da opisati.

Budimpešta ima skoraj dva milijona prebivalcev. Poseben čar ji daje izredno široka Donava, ki loči Budim od Pešte. V tem kratkem

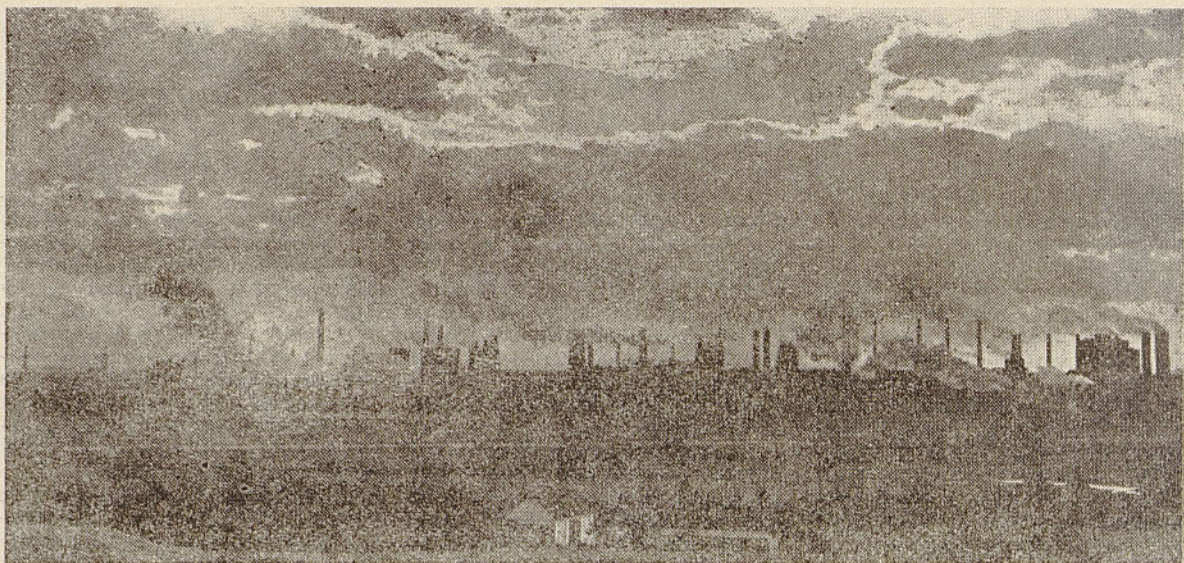

Spomenik svobode na citadeli v Budimpešti

času smo si ogledali le najzanimivejše, kot romantično citadelo s trdnjavo, spomenik svobode in mladinski park. Poseben pečat daje mestu parlament, ki so ga gradili 15 let, veličastni kraljevi dvorec, bazilika sv. Štefana, ogromen stadion za 100.000 ljudi, Margaretin otok in številni mostovi.

Značilno za Budimpešto je to, da ima tudi v starem delu mesta izredno široke ceste in da nima nebotačnikov. Mesto je bogato na zelenih pasovih, poseben čar pa dajejo številni parki, drevesa in cvetje v tem jesenskem času.

Tako kot vsak tujec, smo tudi mi želeli spoznati ljudi, življenjsko raven, kulturno življenje in vrsto drugih podrobnosti. Kot bežni opazovalci smo v primerjavi s stanjem pri nas ugotovili, da so ljudje pri-

V okolici Ostrave so tri velike železarne

jazni, da si zelo prizadevajo dvigniti življenjsko raven, zelo skrbijo za čistočo in težijo za tem, da bi tujci dobili najboljše vtise. Založenost trgovin in kupna moč sta nekoliko manjši kot pri nas, osebni dohodek pa približno isti. Vožnja po njihovi magistrali in tudi sprehod po Budimpešti je vsekakor prijetnejši kot v naših večjih mestih, ker je znatno manj prometa.

Še isti dan smo se vrnili v DUNAI VAROŠ, kjer smo prenočili, naslednji dan pa odpotovali mimo Blatnega jezera proti domu.

Večina nas je zapustila Madžarsko z željo, da bi si še enkrat ogledali Budimpešto z vsemi njenimi zanimivostmi.

PA ŠE NEKAJ ZA RAZVEDRILO

— Zaradi madžarske specialitete (večerje) je bilo precej težav.

— Zanimiv je bil razgovor nekoga našega tovariša z Madžari, namreč zato, ker je brez znanja angleškega jezika govoril z njimi angleško, oni pa seveda prav tako brez znanja angleščine madžarsko — Razgovora nismo razumeli, ker ne obvladamo angleškega niti madžarskega jezika — vsekakor je predmet razgovora ostal — tajnost — mislimo tudi za njih.

— Naši mlajši tovariši so imeli težave, ker svojih govornih sposobnosti niso mogli uveljaviti na pravem mestu — spet ta jezik. Baje se v primernih lokalih z glasbo da sporazumeti, vendar ne z vsemi — ni šlo brez težav.

— Nekaterim tovarišem zavore niso popustile zato smo vedno čakali pri odhodu.

— V Ptujju smo nabrali energijo za obmejne organe, oni pa nas še prešteti niso hoteli — rezultat — nepotrebnosti izdatki.

— V menjalnici se je naš ponos dvignil, baje je naše plačilno sredstvo na listi čvrste valute — zadnje mesto.

— V enem naših obratov bo sigurno produkcija močno narasla, ker smo štiri člane ekskurzije čakali več kot eno uro preko dogovorjenega časa.

— V laboratoriju, ki si ga je iz varnostnih razlogov ogledalo lahko le nekaj tovarišev, so verjetno izredno zanimive epruvete, ker tovarišev zelo dolgo ni bilo nazaj.

O. V.

Popotni vtisi iz Čehoslovaške

Konec septembra in v začetku oktobra tega leta sem v okviru Zavoda za znanstveno in strokovno sodelovanje med Čehoslovaško in Jugoslavijo obiskal nekatere železarne v Čehoslovaški. S petimi jugoslovanskimi kolegi iz različnih železarn sem si ogledal tri velike železarne v bližini mesta Ostrava. Naša osnovna naloga je bila ogled energetskega gospodarstva in energetike v teh železarnah. Obiskali smo železarno Nova Huta Klementa Gotwalda v Kunčicah, železarno v Vitkovicih in železarno v Trinecu. V teh železarnah je skupno zaposlenih ca. 88 tisoč ljudi, letna proizvodnja jekla pa znaša ca. 6 milijonov ton. Nova Huta je bila zgrajena 1950. leta, ostali dve železarni imata že tradicijo, saj datirata še iz prejšnjega stoletja. Vse tri železarne so integriralnega tipa ter imajo vključene v svoj proizvodni program vse osnovne in pomožne obrate. Železarna v Vitkovicih je pravzaprav kombinat ter združuje proizvodnjo grodja, jekla, njegovo nadaljnjo predelavo in izdelavo težke strojne opreme za rudarsko, metalurško, kemično industrijo in za energetiko.

Vse tri železarne dobivajo železno rudo iz Sovjetske zveze. Koks, potreben za plavže proizvajajo v svojih koksarnah iz domačih premogov. V okolici Ostrave je namreč čez trideset rudnikov črnega premoga, ki je zelo primeren za koksanje. Vse železarne imajo močno energetske baze. V Novi Huti imajo lastno termoelektrarno, ki pokrije vse potrebe po električni energiji, del elektroenergije pa še prodajajo. Oskrba s plinsko energijo je ravnatoko omogočena iz domačih virov. Za kurjenje metalurških peči in ogrevanje jekla v valjarnah uporabljajo koksarniški, plavžni plin ter mešanico obeh. Skoraj na vseh potrošnih mestih je možno uporabljati vse tri vrste plina. Plinski sistem je tako dimenzioniran, da ima dovolj rezerve tudi za povečano porabo plinske energije. Slično je urejena tudi oskrba s tehnološko paro, komprimiranim zrakom, kisikom in industrijsko vodo. Ker se uporablja industrijska voda v krožnem sistemu, se vse odpadne vode čistijo v čistilnih napravah. Izgube v sistemu industrijske vode se pokrivajo iz akumulacijskega jezera, ki je zgrajeno v bližini železarne. To jezero ima toliko akumulirane vode, da lahko zadosti vsem potrebam po industrijski vodi tudi v slučaju, če krožni sistem odpove. Poleg omenjenega jezera imajo še več črpalnih postaj, ki služijo kot rezerva.

Z mazutom se železarna oskrbuje iz Romunije in iz Rusije. Glavni potrošnik mazuta je jeklarna. Slično stanje v oskrbi z energijo je tudi v ostalih dveh železarnah.

V Vitkovicih uporabljajo za zvišanje kalorične vrednosti plavžnega plina tudi lahkohlapni bencin. Iz posebno urejene bencinske postaje vodijo bencin pod tlakom 8 do 10 atm do glavnega plinovoda plavžnega plina, kjer ga najprej ogrejejo na temperaturo od 30 do 120°C in nato ubrizgajo preko šob v plavžni plin. Na ta način dvignejo kalorično vrednost plina za 400 do 500 kcal/Nm³.

Za oskrbo potrošnikov z različnimi energetskega viri imajo vse železarne urejene dispečerske postaje. Iz teh postaj centralno spremljajo, vsklajujejo in dirigirajo oskrbo potrošnikov z vsemi vrstami energije.

Na vseh potrošnih mestih imajo vgrajene merilne instrumente za kontrolo porabe različnih vrst energije. Vsi energetske, metalurški in toplovodni agregati so opremljeni z osnovnimi regulacijskimi napravami.

Specifične porabe energije so v mejah svetovnih porab.

V termoelektrarnah znaša poraba parne energije od 3500 do 5000 kcal/kWh. Za intenzifikacijo proizvodnje jekla se v vseh železarnah uporablja kisik. Specifična poraba kisika znaša povprečno 34 Nm³/t, maksimalno pa 50–60 Nm³/t. V SM peči dovajajo kisik samo s pomočjo kopij skozi obok peči.

Porabe toplotne energije za 200 do 400 t SM peči kurjenih z mazutom in plinom znašajo od 0,500 do 0,800 × 10⁶ kcal/t, za 50–170 t SM peči pa 0,900 do 1,300 × 10⁶ kcal/t. V valjarnah znašajo specifične porabe na različnih ogrevalnih pečeh od 280 do 800 kcal/kg. Peči so kurjene s plinom, delno pa kombinirano s plinom in mazutom. Porabe elektroenergije v elektroobločnih pečeh se gibljejo v mejah od 740 do 800 kWh/t. Zelo ugodna je poraba koks za plavže. Poraba koks v plavžih železarne Nova Huta znaša 680 kg/t grodja, pri uporabi mazuta v plavžih pa je padla poraba na 540 kg/t grodja.

Vse železarne so organizacijsko dobro urejene, povsod vlada red in disciplina. Tako v posamezno železarno kot v posamezne obrate je možen vstop samo s posebnimi dovolilnicami in spremstvom. Vse Ostravsko industrijsko področje močno spominja na Porurje. Če se peljete s tramvajem kilometre in kilometre daleč iz Ostrave, vidite gozd dimnikov, plavže, izvozne rudniške jaške in halde. Ozračje je nečisto, polno saj in dima.

Na povratku iz Ostrave smo se za kratek čas ustavili tudi v Pragi. Najprej smo opazili, da sicer ni tako močan avtomobilski promet, je pa mnogo tramvajev in taksijev. Mesto ima mnogo znamenitosti. Najlepsi od vseh so seveda Hradčani.

ing. Ž. N.

Pogled na Budimpešto

Občni zbor DPD »Svobode«

Delo društva je bilo v zaključnem letu uspešno, še prav posebno so se izkazale s svojo dejavnostjo nekatere sekcije kot npr. dramska, ker so nastopile kar tri skupine, nadalje pa tudi tamburaši, pevci, šahisti, klub, knjižnica ter ostale sekcije.

Člani društva so zaradi svoje nesebičnosti in predanosti dosegli velik uspeh ter je želeti, da tudi v bodoče s takim načinom svojega dela dajo vzor mlajšim. Ne smemo reči, da društvo kakor tudi posamezne sekcije niso imele težav, trdimo pa lahko, da so bile težave v večji meri uspešno rešene.

DRAMSKA SEKCIJA

Delo v dramski sekciji je bilo živahno in lahko rečemo, da je bila ena najbolj aktivnih v pretekli sezoni.

Dramska skupina si je zadala v pretekli sezoni nalogo nastudirati tri igre in sicer: ljudsko igro »DESETI BRAT« v režiji tovariša Franca Legvarta, komedijo »POROČIL SE BOM S SVOJO ZENO« v režiji tov. Toneta Kajbe in otroško igro »POŠTELSKI ZAKLAD« v režiji tov. Ivana Verberja. Obvezali so se tudi za izvedbo dedka Mraza in silvestrovanja.

Pri izbranih delih so naleteli na mnogo težav, kot npr. zavračanje vlog, popoldansko delo nekaterih igralcev in podobno. Pri omenjenih igrah je sodelovalo 65 igralcev z ostalimi tehničnimi osebjem pa 83 oseb. Kulise in ostalo opremo so napravili v lastni režiji, za kar je bilo potrebno mnogo dobre volje in naporov posameznikov. Lahko rečemo, da je vsak posameznik žrtvoval po 150 ur, vsi skupaj pa 9750 ur.

Ljudska igra »DESETI BRAT« je bila igrana na domačem odru dvakrat, gostovali so na prostem v Podčetrtku, Planini pri Sevnici in Kozjem ter na odru v Šmartnem ob Paki, Solčavi in Vranskem.

Komedija »POROČIL SE BOM S SVOJO ZENO« je bila odigrana na domačem odru dvakrat, gostovali so v Zrečah, Trnovljah, Mezinju, Rogatcu, Ponikvi, Solčavi, Ljubnem in Mozirju ter sodelovali na občinski reviji v Vojniku.

Otroška igra »POŠTELSKI ZAKLAD« je bila odigrana na domačem odru dvakrat, gostovali pa so v Šentjurju in Planini.

Skupaj so nastopili na domačem odru 6-krat ter 18-krat na gostovanjih v bližnji okolici Štor.

TAMBURAŠKA SEKCIJA

je ena najmlajših sekcij, saj je včlanjenih v to sekcijo preko 25 članov šolske mladine. Nastudirali so preko 15 skladb ter samostojno nastopili 9-krat in sicer: v Štorah, Polzeli, Grmovju, Vrhovem nad Radečami, Zidanem mostu, Zrečah ter sodelovali na akademiji Svo-

bode Celje, občinski reviji in na proslavi ZB Aljažev hrib.

ŠAHOVSKA SEKCIJA

V mesecu marcu tega leta so sodelovali na občinskem sindikalnem prvenstvu v Celju s 6-člansko ekipo ter osvojili I. mesto. Ker so okrajni ukimjeni, okrajnega sindikalnega prvenstva ni bilo, ampak so kot občinski prvaki sodelovali na republiškem sindikalnem prvenstvu ter od 12 ekip zasedli 5-6. mesto. Prijateljski dvoboj med našo ekipo Ingrada iz Celja je bil na osmih deskah in je naša ekipa zmagala z rezultatom 4 in pol proti 3 in pol. V počastitev 20-letnice osvoboditve je šahovska sekcija povabila ekipo Tovarne emajlirane posode Celja ter jih premagala z rezultatom 5 in pol proti 4 in pol.

6-članska ekipa je sodelovala na metalurških igrah, ki jih je priredila Železarna Ravne in osvojila 2. mesto.

Tov. Janežič je sodeloval na republiškem prvenstvu posameznikov v Ljubljani ter v močni konkurenci zasedel 9. mesto.

Poleg navedenega je sekcija organizirala v tem letu še turnir za pridobitev IV. kategorije. Turnir je sicer potekal normalno, a ga zaradi slabe kvalitete sodelujočih (udeležili so se ga v glavnem učenci osemletke iz Štor) ne moremo registrirati.

Turnir za prvenstvo kluba so pričeli v aprilu, a zaradi odsotnosti nekaterih šahistov še ni končan.

PEVSKA SEKCIJA

Pevska sekcija je v pretekli sezoni končno uspela prebiti led pri svojem delu tako, da je imela dva nastopa brez tuje pomoči.

22 pevcev je do revije društva marljivo vadilo. Uspeh za to ni izostal. Za 15-letnico samoupravljanja pa je zbor v enakem številu izvedel kratek pevski program tudi na prostem. Z izvedbo teh dveh nastopov pa je bil obstoj pevskega zbora zagotovljen tudi za vnaprej. Pevske vaje so bile skozi vse poletje. Obisk na vajah je bil še kar zadovoljiv, razen v času dopustov, je bil nekoliko zmanjšan, kar je pa razumljivo.

V septembru se je že pokazalo, da se bo število pevcev znižalo od 22 na 16-18 in vse kaže, da bo tako tudi ostalo. Če upoštevamo, da je bila skozi vse preteklo leto, razen v poletnih mesecih, udeležba na pevskih vajah 16-18 pevcev, lahko rečemo, da bo zbor lahko v redu delal, kljub temu, da bo nekoliko manj članov. Upamo, da bo bodoče delo pevske sekcije s tem olajšano, ker za sedaj ostanemo pri številu od 16 do 18 članov.

Pevska sekcija si poleg svojega letnega ustvarjanja želi tudi sodelovanja z drugimi sekcijami. Te želje bo tudi realizirala s tem, da

bodo nastopi skupni to je kombinirani samostojni nastopi, ki bolj vlečejo, kakor pa samo pevski koncert.

Ta želja pevskega zbora naj bo obenem že program bodočega dela, ki bi ga dopolnili še s tem, da bi ob državnih in kulturnih praznikih sodelovali na proslavah.

HARMONIKARSKA SEKCIJA

Harmonikaši so nov prijeten zbor pri našem društvu, ki šteje 11 članov. V tem času to je v dobrem letu in pol so zelo hitro napredovali in v pretekli sezoni nekajkrat tudi nastopili.

Nestrpnost, da bi igrali čimprej poskočne skladbe, jih je tako vzpodbudila, da so že zelo napredovali. Upamo, da bodo harmonikaši tudi v bodoče tako pridno delali.

Problem bo nastal ob koncu leta, ko bodo nekateri člani končali osemletko in je vprašanje, kam bodo šli v šolo naprej oziroma če bodo ostali v bližini doma, tako da bo učenje harmonike možno tudi vnaprej.

Zborovodja, tov. Cerer, vlaga veliko truda pri učenju harmonikarskega zbora in ima tudi uspeh. Takih uspehov želimo harmonikarjem še veliko.

LIKOVNA SEKCIJA

Z vsjo zmogljivostjo se je tudi v letošnjem letu trudila likovna sekcija DPD Svobode, da bi prebivalcem Štor in okolice pokazala nekaj dobrih umetniških razstav.

Tako smo si lahko v avli kulturnega doma v tem letu ogledali kar pet podobnih razstav olja in grafične tehnike. Seveda pa ni to dovolj za tako sekcijo. Če pa pogledamo, da so razstave pripravili sami slikarji-amaterji in to popolnoma iz svojega interesa in svojih sredstev je to kar precej.

Likovna sekcija DPD Svobode v Štorah že deluje več let in do sedaj še nismo našli za njo primeren prostorov v kulturnem domu, kar je nujno potrebno.

Šipe, panoji in drugi pripomočki so se sedaj pomikali po vseh prostorih kulturnega doma tako, da so bili vedno izpostavljeni okvaram in uničenju. Zato je nujno potrebno, da se v bodoče te stvari uredijo in dajo nove ter boljše možnosti za dober razvoj te sekcije, ki predstavlja pomembno vlogo v naši organizaciji.

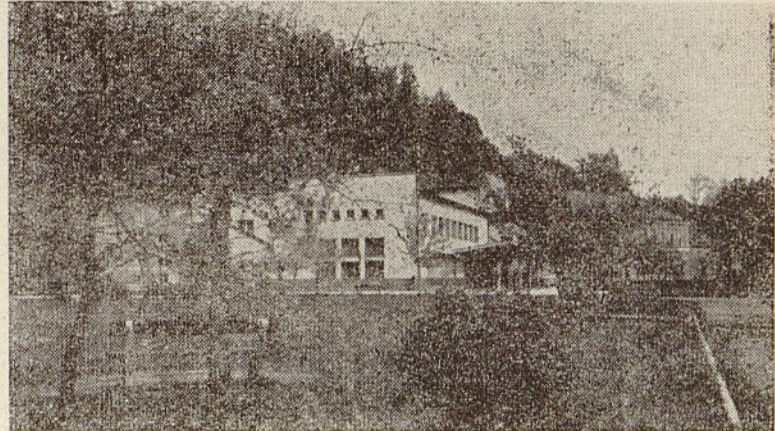
KLUB

Klub je odprt 5-krat tedensko od 18. do 22. ure. Klub obišče dnevno ca. 41 prebivalcev Štor, od tega 21 % odraslih, 39 % mladine in 40 % otrok od 10. do 14. leta starosti, ki imajo na razpolago televizor, radio z gramofonom ter diskoteko, igralne karte, šah in 14

različnih časopisov ter revij.

Poleg tega je bilo v klubu organiziranih 21 različnih programov, predvsem poučnih filmov, potopisnih predavanj s spremljavo barvnih diapozitivov ter zdravstvena in politična predavanja. Programi niso tako obiskani kot bi

ima knjižnica v zadnjem času vedno več kvalitetnih knjig. Izбира knjig pri bralcih je zelo različna in ne moremo reči, katere knjige so bolj in katere manj čitane. Vsekakor gledamo, da bi nabavili čimveč in čimbolj kvalitetne knjige, katerih je na tržišču dovolj. Po-

bilo zaželeno. V bodoče bo treba paziti na kvalitetnejše klubske večere in te organizirati vsak teden.

KINO SEKCIJA

V poslovnem letu je bilo odigranih 42 filmov. Na 125 predstavah si je filme ogledalo 18.592 obiskovalcev, kar predstavlja znatno povečanje napram istemu razdobju lanskega leta in je vsekakor za sluga večjemu deležu komercialnih filmov.

S 14. II. 1965 je kino sekcija podražila vstopnice za 50 %, kar je vsekakor vplivalo na rentabilnejše poslovanje kino sekcije. Od 42 filmov smo imeli 17 filmov na šolskih matinejah, ki so bile dobro obiskane. Te filme je izbrala uprava osnovne šole kot mladini primerne.

KNJIŽNICA

Knjižnica DPD Svobode ima trenutno 3755 knjig. Knjižnica ima 773 bralcev, največ mladine, ki so pri izboru dokaj izbirni, vendar

vprečno obišče knjižnico na mesec 56 bralcev in si izposodi 123 knjig.

UO Svobode je imel 8 sej, na katerih je obravnaval tudi tekoča vprašanja, delovne programe sekcij, disciplino v sekcijah in razna organizacijska ter finančna vprašanja.

Skupno je bilo 69 prireditev s preko 8900 obiskovalci. V teh prireditvah ni všteta kino sekcija. Ostalih prireditev raznih ansamblov in drugih društev je bilo 6. Skupno je bilo v Štorah 42 ter na gostovanjih v drugih krajih 33 prireditev. V letošnjem letu je število prireditev naraslo za 96 % od prejšnjega leta.

V upravni odbor Svobode so bili izvoljeni:

Aleksander Kranjc — predsednik, Mihael Plahuta — podpredsednik, Kurt Kindlhofer — podpredsednik, Frida Lubej — blagajnik, Hilda Golež, Srečko Krajnc, Štefka Valdman, Peter Naraks, Karel Janežič.

K. T.

ZAHVALA

Tov. Anton ARH se iskreno zahvaljuje upravi podjetja, sindikalni podružnici in odboru za rekreacijo za vsjo pozornost, katero izkazujejo bolnim članom kolektiva. Ker je bil v času, ko mu je bilo omogočeno izkoristiti svoj odih v počitniškem domu podjetja, zelo bolan in te ugodnosti ni mogel izkoristiti, mu je bila podeljena denarna pomoč, za katero se še enkrat prav iskreno zahvaljuje.

AKCIJA, KI BI BILA LAHKO ZA VZGLED

Dne 11. oktobra je delavcu Silvu Sivka iz elektroplavža pogorelo stanovanje in v njem vse imetje njegove petčlanske družine. Na pobudo sindikalne podružnice enote je, zahvaljujoč razumevanju uprave podjetja, dobil takoj drugo zasilno stanovanje na Pečovju.

Zastopniki sindikalne podružnice so zjutraj drugi dan po nesreči sami obiskali pogorišče v Vodica pri Dobju z namenom, da si na samem kraju ogledajo okolnosti, v katerih se je njihov član znašel. Ugotovili so, da mu po požaru res ni ostalo nič drugega, kot otroška košara z nekaj perila. Vso družino so vzeli s seboj v Štore, kjer so ponesrečeni dobili prvo zatočišče pri sorodnih družinah Grobovšek in Jošt.

Z odobritvijo IO sindikalne podružnice podjetja je bila v obratu izvedena nabiralna akcija za pogorelca. Ta akcija je dokazala polno razumevanje njegovih sotovarišev do neprilike, ki so ga doletele.

Z zbranimi denarnimi prispevki mu je sindikalni odbor nabavil najnujnejše kot posodo, odeje in ostale predmete, ki jih vsako gospodinjstvo neobhodno potrebuje.

Opisani primer dokazuje, da živi v naših plavzarjih resnično tovarišstvo, človekoljubje in razumevanje ob nesreči sočloveka.

I. Ž.

NOVA VALJARNA — STARO ŽELEZO!

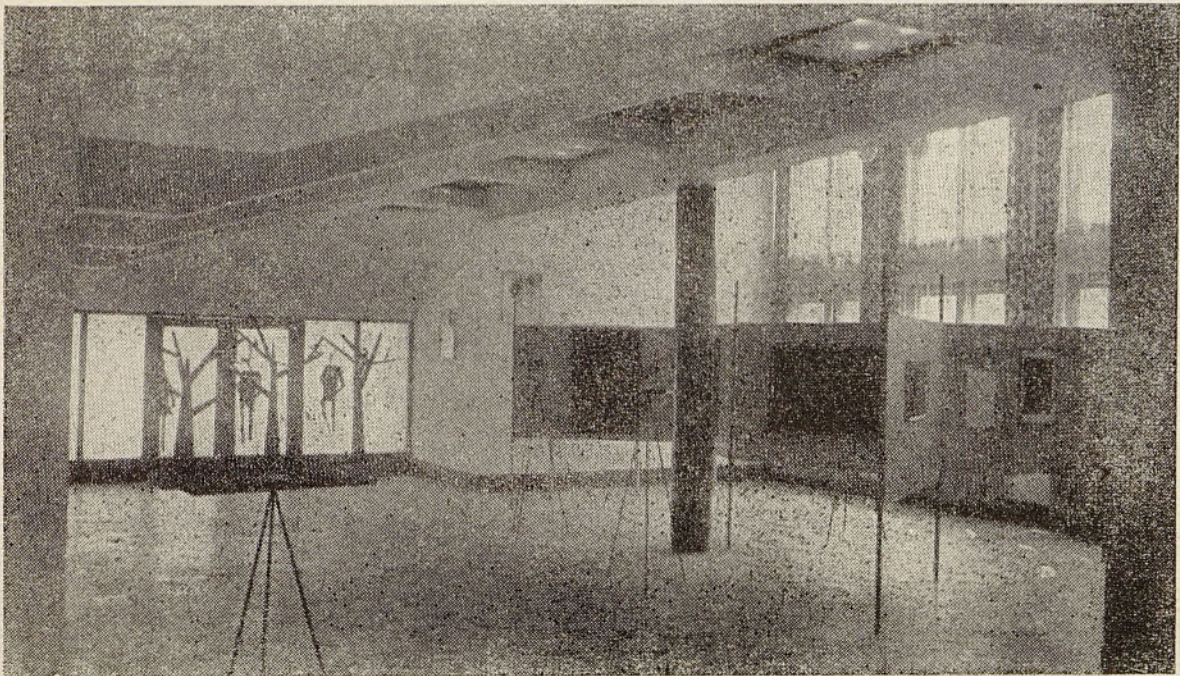
Po cesti iz Lipe proti Godevčevemu mostu se vsakemu mimoidočemu ustavi pogled na deponiji starega železa — razbijalnici. Zanimivo je opazovati, kako drsi v višini žerjav, kako magnet pobira železo, kako se spušča krogla v razbijalnico — nato sledi hrušč in zopet se vse to ponavlja. Tu so še razpleteni tiri, po katerih vozijo male lokomotive — ozkotirne, normalnotirne in še parni žerjav. Res je veliko za opazovati in tudi kaj videti!

Med dvema kupoma starega železa je deponirano ogrodje za novo valjarno, katero pa po vsej verjetnosti ne spada tja.

Lahko se vprašamo, kako je to mogoče, da investicije, ki nas mnogo stanejo, ki so nam potrebne, leže deponirane med starim železom?

Mnogo govorimo o ekonomski preobrazbi, o štednji z materialom, o disciplini, marsikaj pa prepustimo in ne vidimo ob kar se lahko spotakne vsakdo, katerega oko se ustavi na deponiji starega železa.

A. B.

V avli kulturnega doma je bilo letos 5 razstav

Nekaj o novem vodovodu v Štorah

Morda ni še vsem znano, kako se Štore skupno s tovarno oskrbujejo s pitno vodo. Zato najprej nekaj o tem. Štore dobivajo pravzaprav pitno vodo iz treh ločenih vodovodov, katere pa je mogoče v primeru potrebe (defekti) medsebojno povezati. Desni breg Štore do železniške proge se oskrbuje z vodo iz vodovoda »Ana«, katerega lastnik je Plinarina-Vodovod Celje. Ta vodovod ima 4 zajetja z enim akumulacijskim rezervoarjem. Levi breg Štor vključno tovarna, ambulanta in stavba kjer je sindikat (brez naselja Lipa) se oskrbuje s pitno vodo iz vodovoda »Pečovje«, ki ima eno zajetje in dvočelični akumulacijski rezervoar. Naselje celotne Lipa in staro železo v Samcu se pa oskrbuje iz vodovoda »žerviše«, ki ima 4 zajetja in dvočelični akumulacijski rezervoar. Vodovod na desnem bregu je bil zgrajen še pred II. svetovno vojno. Vodovod »Pečovje« je bil zgrajen v času 1946 do 1949 dočim je bil vodovod »Žerviše« zgrajen v času od 1959 do 1964, medtem ko omrežje v naselju Lipa do danes ni v celoti dograjeno. Kapaciteta vseh treh vodovodov bi v normalnih prilikah morala zadostovati pri upoštevanju razširitve Štor še nekaj let, posebno če se upošteva poraba vode po veljavnih normah, to je 2,5 m³ mesečno na osebo, pri tem je mišljeno, da ima stanovanje tudi kopalnico in ostale sanitarije na tekočo vodo. Pri tem ponovno poudarjam: v normalnih vremenskih prilikah bi bilo vode več kot dovolj. V izredno sušnih letih ali pri minimalnih padavinah pa je drugače. Takšno izredno sušno leto je letošnje, saj so bile padavine izredno majhne, zaradi česar so količine v vseh treh vodovodih padle na minimum. Na zajetjih Žerviše celo na 2,5 l/sek, kar je izredno malo, vseeno pa to predstavlja količino 216.000 litrov na 24 ur, kar pa ni zadoščalo za

dovoljno oskrbo naselja Lipa s pitno vodo. Naselje Lipa se je oskrbovalo z akumulacijo vode v rezervoarju od 20. ure zvečer do 5. ure zjutraj in od 8. do 11. ure dopoldne in pa z omejevanjem porabe vode iz vodovoda Pečovje in dodajanjem vode iz tega vodovoda v naselje Lipa. Takšno rešitev nastalega pomanjkanja pitne vode bo energetski obrat Železarne Štore tudi v bodoče izvajal po svojih uslužbenih v interesu koristnikov vodovoda. Zato so bili odveč vsi prigovori izvajalcem tega ukrepa, kajti le ti izvršujejo naloge vodstva, katero je odgovorno upravi in organom upravljanja v podjetju.

Že prej sem povedal, da še vodovodno omrežje v naselju Lipa ni do konca urejeno. Ureja ga Železarne Štore, ker je še sedaj pač lastnik tega javnega vodovoda s svojimi sredstvi. Mislim, da bi za urejanje morala prispevati tudi Občinska skupščina, saj vodovod koristi občanom bolj, in manj tovarni. Seveda pa bi bilo to mogoče le, če bi se vodovod prenesel v lastništvo Plinarine-Vodovod Celje. V letošnjem letu bi se po programu, kateri pa zaradi finančnih težav ne bo izveden, moralo urediti vodovodno omrežje na Lipi z izgradnjo krožnega voda ϕ 100 mm, obnovo hišnih priključkov in z namestitvijo vodovodnih števecv v vseh hišah v družbeni lastnini.

Krožni vod še ni in verjetno letos ne bo dograjen iz prej omenjenih vzrokov. Hišni priključki so delno že obnovljeni, ostali pa bodo še do konca letošnjega leta, dočim so števeci za vodo že razen dveh primerov montirani. Vsi števeci so novi, nekaj je bilo nabavljenih letos, nekaj pa leta 1959 in so bili vskladiščeni do dneva montaže. Z odditavanjem porabe vode se je začelo 1. septembra letos ali pa o 1 naslednjega 1. v mesecu po montaži števca. Števeci so za vsako stavbo skupni za vse stanovalce v stavbi. Porabljeno količino vode ra-

čunamo v m³ ali v 100 litrih, dobimo jo pa tako, da od odčitane količine na določen dan odštejemo odčitano količino na določen dan pred tem, običajno se števec odčita vsakega zadnjega v mesecu. Na primer:

31. 10. 1965 stanje števca 365 m³

30. 9. 1965 stanje števca 182 m³

Razlika 183 m³

Poraba za mesec oktober je torej 183 m³ in če sedaj to pomnožimo s 50 (cena 1 m³ vode) dobimo 9.150. Za porabljeno vodo v mesecu oktobru bomo torej plačali 9.150 dinarjev. Kako hišni svet razdeli ta znesek na stanovalce je njegova stvar in ne stvar lastnika vodovoda.

Uslužbenici Železarne Štore z odčitavanjem števecv ugotavljajo mesečno porabo vode po poedinih stavbah in obratih železarne, kar služi komunalnemu oddelku Železarne Štore za izstavitev računov in energetskemu obratu za obračun poslovanja vodovoda.

Vodovod v sklopu energetskega obrata posluje po veljavnem pravilniku, ki ga je sprejel DSP. Po tem pravilniku in po kalkulativni ceni 50 din za m³ vode se voda zaračunava vsem porabnikom pitne vode. Zbrana sredstva za prodano vodo se porabijo za vzdrževanje vodovoda, kar pa ni poceni.

Na koncu samo še to. Tudi štednja z vodo je potrebna, seveda pri tem ne mislim na nič drugega kot na brezpotrebno odtokanje vode zaradi slabih pip, neurejenih izplakovalnikov sanitarij in na slabo zapiranje pip. Vse te malenkosti kot pravimo povzročajo nepotrebno porabo, ki se odrazi v m³ in na koncu v dinarjih katere moramo odšteti.

Ta sestavek je napisan z namenom, da se seznanimo z vodovodnim gospodarstvom v Štorah zaradi lažjega razumevanja ukrepov

vodstva energetskega obrata, kateri skrbi za vodovodno omrežje.

Letošnja sušna jesen se ni poznala samo v Štorah temveč tudi na ostalih vodovodih po Sloveniji, saj so skoraj vsakodnevno pozivale razne uprave vodovodov na

skrajno štednjo s pitno vodo pa ne samo to, zaradi izredne suše je padla tudi proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah, kar je povzročilo občutne redukcije električnega toka v celi državi. M. A.

Kako obračunamo svoj osebni dohodek

Za pravičen obračun osebnega dohodka je nujno potrebno, da je evidenca izvršenih ur, norm in akordov ter odsotnosti z dela točna in pregledna ter pravočasno dostavljena obračunski službi, ker je le to jamstvo za točen obračun osebnega dohodka.

Višina osebnih dohodkov in nadomestil za posameznika je odvisna od števila plačanih ur, analitične ocene, uspehov na delovnem mestu, uspeha enote in podjetja kot celote. Višina osebnega dohodka je odvisna tudi od vseh dodatkov, ki jih predvideva pravilnik o delitvi osebnih dohodkov.

Prikazujemo poljuben primer obračuna osebnega dohodka in nadomestil strojnega ključavničarja, ki ima na uro 0,99 točk. V mesecu oktobru je presegel normo za 21,17%. Dodatek za težje pogoje dela je obračunan s 30%, vrednost točke za oktober znaša 270 din.

Obračunava se naslednje število ur:

- 47 ur po učinku v dnevni izmenah
- 49 ur po učinku v nočni izmeni
- 16 ur v režiji
- 16 nadur
- 8 ur nedeljskega dela
- 16 ur rednega dopusta
- 8 ur izrednega dopusta
- 8 ur neplačanega dopusta
- 16 ur boleznih do 30 dni
- 184 ur za obračun

Obračun točk se izvrši na ta način, da se izvršene ure po času in učinku ter ure izrednega dopusta množijo s številom točk na uro, kjer ugotovimo 142,56 točk. K tem točkam dodamo še 20,12 točk za 21,17% normnega presežka od 95,04 točk doseženih po učinku. Obračunu točk dodamo še 46,75 točk dodatkov za nadure, nedeljske ure, nočne ure in ure težjih pogojev dela. Točke za nadurno in nedeljsko delo se povečajo 50%, točke za nočno delo se povečajo za 12,5% in za težje pogoje dela za 30%.

Na podlagi skupno ugotovljenih točk pristopimo k obračunu osebnega dohodka in nadomestil na ta način, da množimo 209,43 točk x 270 din neto vrednosti točke,

56.546 din.

K temu osebnemu dohodku dodamo še obračun nadomestila za letni dopust, ki ga ugotovimo na podlagi povprečne vrednosti točke za julij, avgust in september, ki znaša 261,66 din. Nadomestilo za 16 ur dopusta znaša

4.187 din.

kar se doda zaslužku po točkah.

Obračun nadomestila za ure boleznih ugotovimo na osnovi zaslužka za julij, avgust in september, ki znaša skupaj 189.575 din in ugotovimo mesečno povprečje v višini 63.192 din. Iz mesečnega povprečja izračunamo z deljenjem 26 dni dnevni povpreček nadomestila, ki znaša 2.430 din, oziroma v našem primeru za 2 dni boleznih 4.860 din. Delavec po predpisih zakona o zdravstvenem zavarovanju prejme za prvih 7 dni boleznih 80% pripadajočega nadomestila,

3.888 din.

Ki znaša Ta odstotek se zvišuje od 80—90% za boleznine dalje od 8—60 dni, oziroma 100% od 61 dni dalje pod pogojem, da je njegova zavarovalna doba najmanj 9 mesecev. Pri nižji zavarovalni dobi od predpisane pa znaša nadomestilo za prvih 7 dni boleznih 60%, od 8—60 dni 70% in od 61 dni dalje 100%.

Če je delavec na zdravljenju v bolnici ali zdravilišču, se mu nadomestilo še zmanjša in znaša za samskega 60%, če vzdržuje 1 člana družine 80%, če vzdržuje 2 člana družine 90% in če vzdržuje 3 člane prejme 100%.

Obračunu osebnega dohodka dodamo še dodatek na delovno dobo in tako imenovani draginjski dodatek. Obračun dodatka za delovno dobo izvršimo samo na izvršene ure in dopust na ta način, da množimo število ur z urnim dodatkom, kar v našem primeru znaša

816 din

(136 ur x 6 din)

Obračun draginjskega dodatka izračunamo na ta način, da k osebnemu dohodku dodamo posebej 3.400 din tistim, ki imajo po analitični oceni do 200 točk, 2.900 din tistim, ki imajo od 200—300 točk, 2.400 din, tistim, ki imajo od 300—450 točk in 1.900 din, tistim, ki imajo nad 450 točk. V našem primeru znaša draginjski dodatek za 136 ur

2.356 din

V primeru, da posamezniki nimajo vseh izvršenih in plačanih ur, se draginjski dodatek sorazmerno zniža.

K osebnemu dohodku dodajamo tudi otroški dodatek, ki znaša za enega otroka 5.250 din, kar je predpisano z uredbo o izplačevanju otroških dodatkov. Podlaga za izplačevanje so redne ure (208 ur). V primeru, da ima posameznik neopravičeni izostanek ali neplačan dopust izgubi pravico do otroškega dodatka za te ure.

Od skupno obračunanega osebnega dohodka 73.043 din odbijemo v našem primeru:

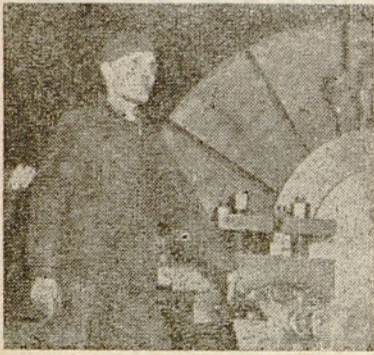
	Din
akontacija na osebni dohodek	12.000
potrošniško posojilo	4.300
DOZ	900
topli obrok	1.500
prevoznih stroškov	1.560
članarina sindikata	380
članarina ZKJ	1.480
	22.120

tako da znaša neto zaslužek za izplačilo 50.922 din.

Tako obračunani osebni dohodek je možno kontrolirati po obračunskem listu, ki ga prejme vsak delavec ob izplačilu.

V primerih, ko nastopa odsotnost z dela po pozivu sodišča, vojnega odseka, občine in slično brez krivde delavca, izvršimo za ure odsotnosti obračun dohodkov v breme organa, ki poziva delavca, na ta način, da se upošteva zaslužek zadnjih 3 mesecev ter se ugotovi dnevno nadomestilo, ki je delavcu posebej izplačano v posebni plačilni vrečki, na podlagi potrdila organa, ki ga je pozval. R. Kljaković

INTERVJU Z GRGO

ga pravzaprav zadnji dan — po več kot 35 letih delovne dobe — namreč tov. Grga odhaja v zaslužni pokoj.

V kratkem in neprisiljenem pomenku, ki je stekel med predstavnikom ŠTORSKEGA ŽELEZARJA in tov. Grgo, ob navzočnosti gl. delovodje tov. Boršiča, predsednika delavskega sveta enote obd. valjev tov. Potočnika in dninskega delovodje tov. Jagra, nam je Grga povedal o svoji življenjski poti.

Svoje stroke se je takorekoč izučil v tujini. Že v ranih letih je namreč odšel v Francijo, kjer se je v tovarni PEUGEOT izučil za strugarja, delal nato več let v Franciji; pot ga je zanesla tudi v Nemčijo. Tam je moral, bivajoč v raznih taboriščih in preganjan, delati med okupacijo.

Kmalu po osvoboditvi se je vrnil v domovino, kjer je pričel delati v podjetju NAFTA, leta 1948 pa se je zaposlil v naši železarni.

»Kje ste se, tov. Grga, najbolje počutili odkar delate?«

»Odkrito povem, moji najlepši spomini pripadajo ŽELEZARNI ŠTORE; tu sem delal v obdeloval-

nicí valjev na svoji stružnici, bil sem z delom nadvse zadovoljen, dobro sem se razumel s sodelavci in predpostavljanimi; skratka, ne bi se imel kaj pritoževati.«

»Je od skupine strugarjev, kateri ste tudi vi pripadali, bil pred vami že kateri upokojen?«

»Ne, mislim, da sem jaz prvi med strugarji — in drugi v obdelovalnici valjev sploh!«

»Ste v času, odkar delate v Štorah, bili na bolniškem dopustu?«

»Nisem; tudi en sam dan nel!«

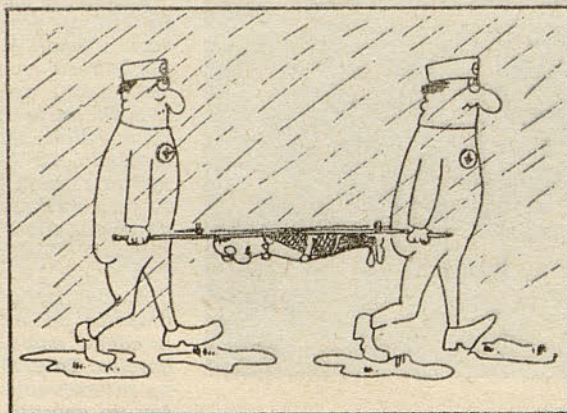
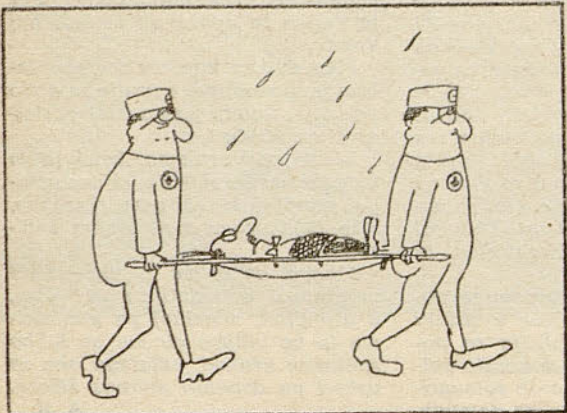
»Tovariš Grga, dostikrat ste bili med krvodajalci; kolikokrat ste dali kri in kakšna priznanja ste dobili?«

»Od leta 1956 dalje sem dal kri vsega 24-krat; imam srebrno in zlato značko.«

»Danes ste, tov. Grga, zadnji dan na delu; odhajate v pokoj; česa si najbolj želite?«

»Zdravja; vse drugo bo že nekako.«

»Tov. Grga, tega vam želimo tudi mi v polni meri in tudi drugače vse dobro; hvala lepa in pozdravljeni.« Jernejšek F.

Spomini iz II. svetovne vojne

Dobovišek Karlo

Ko smo bili odpluli je bilo menda nekako okrog poldneva. Bil je lep jasan zimski dan. Sonce je prijazno sijalo izpod neba in prijetno gredo naše kosti, ki so bile na odprtih palubi ladje pač na milost in nemilost izpostavljene vetrovom, ki na morju menda nikoli ne mirujejo. Sonce je privabilo na krov tudi tiste iz notranjosti ladje in iz kabin. Sedeč v sajah z dimnikom sem skozi od dima in saj zasoljene oči opazoval vse te obraze, ki jih nekatere še nikoli v življenju nisem bil srečal. Bila so vmes tudi dekleta, nekatera prave dame oblečene v vojaške uniforme, v bleščečih škornjih in s titovko na mehkih kodrih las. V mojem nevzgojenem srcu se je ob pogledu na ta dekleta utrnila neka prav tako nevzgojena misel. Ko pa sem nehote pogledal po sebi in se zagledal v tisti razpluzeni stari uniformi že čisto črni od saj sem sam zase nekako ironično vzkliknil: »Hej, to je vojska partizanska!« Hip nato pa je misel že vrtala dalje in globlje... »Žene so z nami. Ta dekleta gredo z nami v boj. Morda so si danes poslednjikrat uredile pričeske. Morda jutri... kdo ve?« Toda proč malo-dušje. Žene so v boju z nami in to je prav. Saj ravno v skupnem boju ljudi obeh spolov je skrita tista neuničljiva prasila in želja po življenju in samoohrani. Današnji človeški rod pa bo le tako družno z roko v roki uspel premagati pekel, v katerem se je znašel.

Pluli smo proti severu, zato se je sonce še hitreje odmikalo proti zatonu. Objadrali smo rt Testa del Gargano ter za njim na drugi strani obstali na sidru za čez noč. Saj je bila vožnja tudi podnevi nevarna, vendar je bila mnogo nevarnejša ponoči zaradi mnogih plavajočih morskih min.

Naslednjega dne je ladja zgodaj dvignila sidro in se v ostrem zavoj usmerila preko Jadrana proti jugoslovanski strani. Zdaj nam je tudi naše, čeprav domače morje, ki je bilo videti tako mirno in prijazno, želelo pokazati svoje moči in nekaj svojih muh. Burilo se je, se penilo in klokotalo, da sem neprestano mislil, da zdaj, zdaj, obrne to lupinico pod nami, mi pa bomo lahko kar takole vsak zase lepo plavali proti Jugoslaviji. Sem pač mislil, da Jadrani in morje, kot so druga morja, ampak da je to kar nekakšna večja mlaka. Ko pa smo pluli že skoro ves dan in še ni bilo videti kopna, sem spremenil svoje prejšnje mnenje o tistem plavanju v Jugoslavijo. Že se je bila pojavila tudi morská bolezen. Posebno izrazilo jo je bilo opaziti pri dekletih. Prej lepo urejene in nekoliko zadržane so sedaj utrujene in zbite s težavo vlačile noge za sabo. Videl sem tudi nekatere, kako so sloneč na ograji hrabro krmile ribe z vsebino svojega želodca. Vem, da je takale morská bolezen za nekatere ljudi nekaj zelo težkega, vendar je bilo očito s kakšnim potrpljenjem so jo ta dekleta prenašala.

Pozno popoldne smo pluli mimo Visa. Z velikim spoštovanjem smo ogledovali ta veliki temni otok, katerega so vso vojno držali v rokah partizanski borci, tako da ga okupator nikoli ni uspel zavzeti. Že se je spuščal mrak, ko smo zapluli pred splitsko пристanišče. Po kratkem manevriranju je ladja skozi neštete zapore minskih polj zdrknila v pristanišče in se pristonila ob pomol. Tu nas je pričakala in pozdravila velika množica domačinov ter raznih pripadnikov narodnoosvobodilne vojske, ki so se kakorkoli ta trenutek nahajali v mestu.

Split! Jugoslavija! Bodi srčno pozdravljena, ti draga rodna grudal! Bodi zahvaljena za ta nepozabni trenutek, za nepozabno doživetje. V enem takem trenutku doživi človek toliko lepih vtisov, da od sreče kar ne ve kam z njimi in da ob njih pozabi na vse prestano trpljenje, ponižanja in razočaranja, ki jih je moral preživeti, da je lahko

dočakal tudi ta srečen dan. Gledal sem, kako so stopali z ladje na kopno. Videl sem njihove spoštljivo vesele obraze in videl sem solze sreče lesketajoče se v prenekaterem očesu.

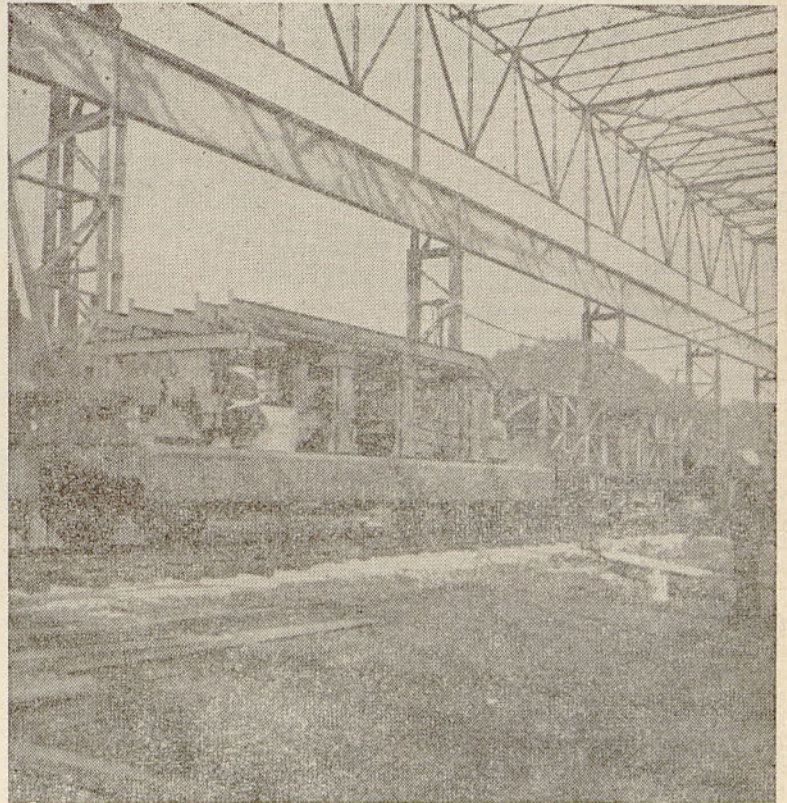
V mestu smo se zместili v nekakšni večji zgradbi, menda gimnaziji. Bilo je že pozno zvečer, ob ograji pa so se še kar obešali nekakšni žicarji. Ti so že bili vajeni, da takle prekomorec prinese sabo marsikatero dobro stvar, ki pa je sam neobhodno ne potrebuje in se ga zato da za njo kako ožicati. Nekega mojega prijatelja so hitro ožicali za civilno obleko, ki jo je nosil v svojem privatnem kovčku že vse iz Francije. Dobil je za njo cel kup denarja, tistih kun. Revez je bil prepričan kakšno terno je zadel. Ko pa je potem dal po nekem človeku prinesiti steklenico vina, je komaj zadostovala vsa tista vsota, da je poravnal račun.

Naslednjega dne smo se pričeli grupirati. Razporedili so nas po četah. V štabu so snovali bataljone in brigado. V prekomorsko brigado »Ivana Turšiča«. V nekaj dneh so prispeli še »Angleži«. Tako smo namreč imenovali tiste tovariše, ki so prispeli iz Anglije. Ti so bili v primerjavi z nami »Francozi«, pravi lordi. Vsi so bili oblečeni v čisto nove uniforme, obuti v nove čevlje, vsak pa je nosil s sabo še sack, to je mornarsko vrečo, katere vsebina je predstavljala za vse nas pravo bogastvo. Vsak »Anglež« je namreč imel v svojih vreči še po dve, pa tudi tri rezervne nove uniforme, čevlje, perilo, pa cigarete in ne vem kaj še vse. Ti fantje so sprva delali nekoliko kisle obraze, ko so zvedeli, da bodo morali to rezervno vsebino vreč odstopiti skupnosti. Ko pa jim je komisar objasnjal in v lepi prepričevalni besedi prikazal kako nepočteno in netovariško bi bilo, če bi oni hodili dobro oblečeni in obuti, z rezervnimi čevlji in uniformami v vreči, medtem pa bi z njimi v isti vrsti korakali bos in slabo oblečeni soborci. Z vidnim olajšanjem so potem fantje obrnili vsak svojo vrečo in na razprto cerado izpraznili njeno vsebino. Ni bilo malo tega, vendar ne toliko, da bi lahko oblekel in obul kar vso brigado. Dobil pa so najnujnejši. Tudi jaz sem bil deležen, tako da sem se kompletno preoblekel in preobul. Dobil sem tudi nov angle-

ški opasač. Saj se mi je pa kot novopečenemu podoficirju to tudi spodobilo. Ko so vse enote pozneje prejele še popolno novo oborožitev, smo bili pripravljeni za pohod. Iz Splita je naš, to je III. bataljon odšel v Zadar. Tu je bataljon nekaj časa maneviral ob Podgorskem zalivu okoli Obrovca, kjer smo imeli nekake ne preveč prijetne stike s »špiljari«. To so bile razne četniške in ustaške tolpe, ki so se klatile tod okrog in so se najraje skrivale po votlinah skalovitega pobočja Velebita. Ko smo tako prekrižarili vso pokrajino ob Podgorskem zalivu od Zadra preko Benkovca in Obrovca tja do Novigrada, se je nekega dne zbrala vsa brigada v Biogradu. Tu smo prebili samo en dan in prespali samo eno noč. Naslednje jutro pa nas je našlo že na nogah pripravljene za odhod. Še en bežen pregled, če smo vsi na mestu, če je vse v redu, oprema in kar je najvažnejše, orožje in municija. Potem je brigada po bataljonih krenila na pot. Zamajale so se dolge nepregledne rjave kolone težko obloženih borcev V. prekomorske. Sprejela nas je znana benkovska močvara. Za Benkovcem smo prešli Benkovsko polje in brez oddiha šli dalje v smeri Novigrada. Zdaj tudi noč za nas ni več pomenila počitka, ampak so kolone tudi ponoči marširale dalje. V zori naslednjega jutra smo stali ob zalivu pred Novigradom. Kratek odmor.

Sedel sem na nahrbtniku in kadil »partizanko«. Zazrl sem se tja preko zaliva, gori v zasnežene in od prvega jutranjega sonca ožarjene visoke vrhove Velebita. Tja preko pojdemo. Kaj je tam preko na drugi strani je bilo jasno vsem, saj smo razločno slišali bobnenje eksplozij topovskih granat. Tudi letala z letališča »Zemunik« pri Zadru so vsak čas letela tja preko tistih vrhov, kjer so potem sipala na sovražnika svojo jekleno smrt. Na splavih smo se spustili preko zaliva in se na oni strani spet zbrali. Medtem je bilo sonce vzšlo in je sedaj že prijetno gredo naše premrle ude. Brigada se je zganiła, se razpotegnila, da se je zalesketalo orožje v soncu in tisočglava kolona se je v gosjem redu zagrizla v zasnežene od sonca obsijane strmine mogočnega Velebita.

Konec

STORE II: Oprema za novo valjarno je že prispela

»CVETKE« IZ NAŠIH LOGOV...

Nobene veje kulture ni, kjer bi lahko prebili brez kultivirane materinščine, ker je le materinščina lahko s našim bitje tako močno zrasla, da postane zares natančen, posredovalec raziskovanj in ugotavljanj raznoterih pojavov: duševnih, političnih, ekonomskih, pravnih, umetnostnih in — nikakor ne nazadnje tehničnih. Tehnika je med temi sicer še najbolj mednarodna, vendar tudi njo lahko gojimo, razvijamo in posredujemo le v svojem jeziku.

Močno zmotno je mišljenje, da naša beseda nima lastne izrazne tvorčnosti in prožnosti, nasprotno, ti lastnosti sta tolikšni, da se glede jezikovnega posredovanja postavimo enakovredno z velikimi narodi. Vse to je seveda v veliki meri odvisno od tega, kako svoj jezik, svojo besedo gojimo in spoštujemo.

Kljub splošnejšemu uvodu pa nimam namena posegati v splošno področje besedišča; tu si namreč posameznik ustvarja besedni zaklad skladno s stopnjo izobrazbe in tu ne moremo zanikati, da posredovalni dejavniki ne bi bili na zadovoljivi ravni. Pridobitve iz teh virov je treba pač enostavno čuvati in razvijati; izogibati se je treba lenobnosti in udobja pri izražanju, češ ta in ta izraz mi povzroča najmanj težav pri iskanju ustreznega.

Pri tem imam v mislih razne tuje izraze in spačenke, ki jih vse preveč vpletamo v naš lastni jezik, pri tem pa pozabljamo, da je to kulturna tlaka. Iztrebimo spačenke in naša govorica bo samozavestna. Pa si oglejmo nekaj »zlahtnih« primerov.

Besedi *tuš* in *tušanje* ne slišimo redko. Prevzeli smo ti besedi iz nemškega *Pfusch* (šušmarjenje) in *pfuschen* (šušmariti). Če je pojav sam že ustaljen pri nas, kakor pri Nemcih, potem obdržimo tudi vsaj svoj lastni izraz. Mi bomo torej rekli *šušmarjenje*, *šušmarstvo*, *šušmariti*.

Bolniku včasih pravimo *maroder*, pa seveda pri tem ne mislimo nič hudega. In vendar pomeni ta beseda nič manj kot *vojaški ubežnik*, tudi *plenivec*; beseda *marod* pa je nemška in pomeni *onemogel*, *izčrpan*; nemška beseda *Marodeur* pa pomeni tudi *ropar*. Torej nič kaj simpatičen vzdevek za *bolnika*! Ostanimo torej lepo pri slovenski besedi *bolnik* oziroma *biti bolan*. Če pa se že kdo dela *bolnega*, ga še vedno lahko »ozmerjamo« s *simulantom*.

Slovenščina je med redkimi jeziki, ki brez težave izgovarja besede, kjer si sledita dva, trije pa tudi

štirje soglasniki (čvrsti) in kakor vidimo primer v oklepaju, celo pet! Zakaj potem *pohanec*, *pohati* — namesto *piščanec* za *zvrstje*, *cvrtje*, *cvreli*, saj ni ta *zvrst* nič dražja.

Kadar je želedec slabe volje, skrajno slabe volje, tedaj vrača nezaželeno vsebino po sicer neobičajni poti. To se dogaja tudi na ladjah. Otdod verjetno tudi napačni, čeprav nekoliko sramežljivi izraz *čez dati*. Tudi ob napačnih izrazih nam ni vedno prav v želodcu. Slovenski izraz za to je *bruhanje*, *bruhati* (čeprav zveni morda nekoliko onomatopoično).

Marela in *dežnik* nista istovetna izraza. Za izraz *dežnik* ni potrebna razlaga, *marela* pa je v zvezi z narodno nošo oziroma tisto, ki jo razpenjajo branjevke.

Harmoniko poznamo vsi, prav tako vemo tudi za *harmonikarje* nepravilen pa je izraz *harmonikaši*.

Napaka se včasih vrine tudi pri nazivu *inženir*; napačno je namreč pisati *inžiner*.

Bodimo prepričani, da le v jezi kedaj zarobantimo in pravimo npr. *vražja kurbelvelna*. Čim se pomirimo, vemo, da se takšen »bodigatreba« imenuje *ročni vreteno* ali pa *ročni gred*.

Prav tako je lahko v jezi izrečeno *kurbelštanga*; tudi za to besedo, ki v nemščini — *Kurbelstange* — ne zveni nič čudno, imamo lep izraz *ojnica*, *gonilni drog*.

Zidarsko orodje, ki mu pravimo *kela*, lepše imenujemo *ometica*, *zidarska žlica*, *ometiča*.

Karjola ni nobeno žensko ime, je le malo neprikladen nadomestni izraz za našo *samokolnico*.

... povlekli so konsekvence... Konsekvence seveda ni nobena spačenka, vsekakor pa je nekoliko nerodno ob pomisli, kako bi jo *povlekli*. Izraz slovenimo tak-le: *izvajali bodo sklepe* (če že hočemo: konsekvence).

Namesto *polkna* rečemo *naoknica*, *vetrnica*, *oboknica*.

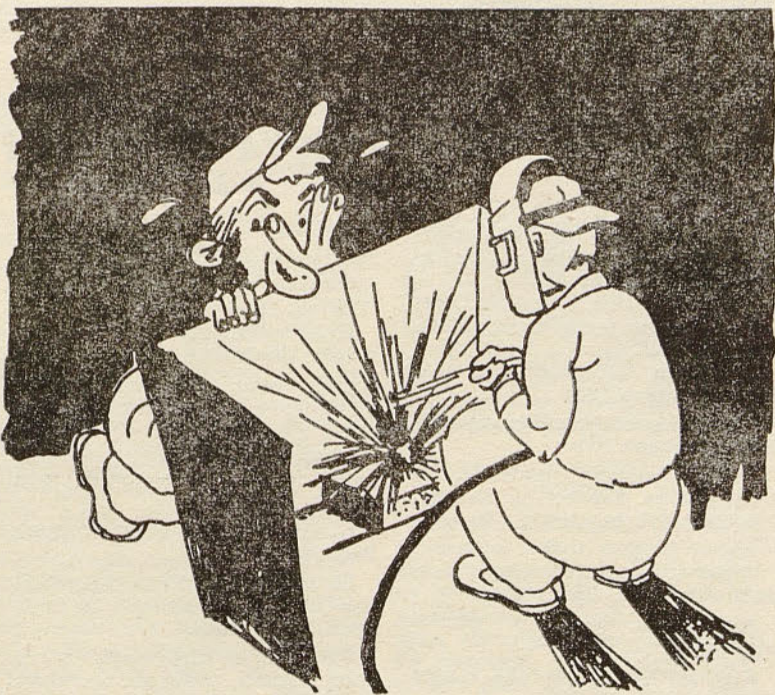
Morda se je ob priliki zgodilo, da je nekdo obiskal svojega znanca na Dunaju. Ko sta šla po ulici in ogledovala izložbe, pravi gost svojemu zancu: »Vidi te *hozentregere*, ja bi jih kupio, ali šta mi vredi, neznam kako se to zove *ne-mački*...«

Ko pravimo: ... blago je šlo v *tranže*, se nam zdi kot da smo izgovorili imenitno tujko, pa nemška beseda *Franse* ne pomeni nič drugega kot *resica*, *nitka*.

Torej bo bolj blagozvočno: blago se je *nitkalo*, šlo v *nitke*.

(Nadaljevanje sledi)

F. Jernejšek

PIŠITE V SVOJE
GLASILO

V MESECU OKTOBRU 1965

Novo sprejeti člani kolektiva:

Muhovec Konrad iz Štor, elektro tehnik, konstrukcijski biro. Gajšek Franc iz Vrhnega pri Šentjurju, KV strojni ključavničar, mehanična delavnica. Ceraj Karl iz Golobinjeka pri Podčetrtku, KV kovinostrugar, mehanična delavnica. Marinšek Marjan, iz Kozjega, diplomiran pravnik — naš štipendist, splošni sektor. Jager Alojz iz Štor, NK strugar, mehanična delavnica. Plank Viljem iz Kompol, KV modelni mizar, modelna mizarna. Sorn Ivan iz Bukovžlaka, KV livar, livarna sive litine.

Odšli iz podjetja:

Petre Franc, elektro tehnik — instrumentalec v energetskem obratu, je odšel po lastni želji. Marzek Franc, pomočnik formarja v livarni sive litine, je odšel sporazumno s podjetjem. Barukčič Kazimir, ravnalec fine proge v valjarni, odšel sporazumno s podjetjem. Abdula Muharem, vlačilec od škarij do peči v valjarni, je odšel sporazumno s podjetjem. Košir Marija, delavka v komunalnem oddelku, je odšla po izteku delovne pogodbe. Volasko Alojz, vlačilec od proge do peči v valjarni, odšel po lastni želji. Planko Blaž, posluževalec peči v valjarni, umrl. Jurkovšek Ivan, metalurški tehnik — pripravnik v pripravi proizvodnje, odšel sporazumno s podjetjem. Gračner Stanislav, zakladalec kupolke v livarni sive litine, je odšel sporazumno s podjetjem. Petelinšek Alojz, star 52 let, v tem podjetju je bil zaposlen preko 13 let kot mlevlec gline v šamotni, sedaj je invalidsko upokojen. Štancer Franc, paznik eks-haustorja na elektroplavžu, je odšel sporazumno s podjetjem. Žerjav Jožef-Karl, elektromehanik v elektro obratu, je odšel sporazumno s podjetjem. Zupanc Karl, star 55 let, zaposlen v tem podjetju 20 let kot ravnalec grobe proge v valjarni, sedaj je redno upokojen. Žafran Ivan, šofer v avtooddelku, mu je prenehalo delovno razmerje zaradi zaporne kazni. Zolger Anton, vtikalec v valjarni, odšel po lastni želji. Sever Grga, star 60 let, v tem podjetju je bil zaposlen preko 13 let kot strugar v obdelovalnici valjev, sedaj je redno upokojen. Vuk Filip, star 38 let, v tem podjetju je bil zaposlen 20 let in to kot dninski delovodja v obdelovalnici valjev, zadnje leto pa v pripravi proizvodnje kot tehnolog obdelave valjev. Umrli kot žrtev roparskega napada.

Poročili so se:

Šramelj Alojz iz mehanične delavnice, Tursek Jože iz mehanične delavnice.
Cestitamo!

Naraščaj v družini so dobili:

Černak Feliks, dipl. str. inž. iz obdelovalnice valjev, Leskovšek Anton iz valjarne, Logar Zdravko iz jeklarne, Zlender Jože iz jeklarne, Kranjc Karl iz ekspedita, Renčelj Vlado iz elektro obrata, Sajovic Vladimir iz kadrovskega sek-

torja, Kantužer Franc iz ekspedita, Plahuta Anton iz jeklarne, Bračun Edvard iz ekspedita, Štarkl Anton iz valjarne, Kropušek Alojz iz livarne valjev.
Cestitamo!

Izostanki v mesecu oktobru 1965

Zaradi bolezni je bilo izgubljenih 2.075 delovnih dni, zaradi rednega letnega dopusta 5.187, zaradi izredno plačanega dopusta 198, zaradi opravičenih izostankov 55 in zaradi ostalih izostankov 685 delovnih dni, torej skupaj 8.262 delovnih dni.

Popravek:

V prejšnji številki Železarja je bilo objavljeno, da sta neopravičeno izostala z dela tov. Bevc Franc iz valjarne in Vodenik Andrej iz elektroplavža. Navedena sta naknadno dostavila naši službi dokazilo, da sta bila v staležu bolnikov, zato je njihove izostanke smatrati kot opravičene.

NEZGODE

ELEKTROPLAVŽ

Zavšek Anrej. Med čiščenjem oken mu je spodrsnila lestev. Hotel se je prijeti za okenski okvir, pa se je na razbitem steklu vrezal v dlan desne roke.

VALJARNA

Zveglič Ivan je zakladal gredice plamenično peč. Med delom ga je z vročo gredico opeknel po nogi sodelavec, ki je vlačil gredice pred peč.

Krumpak Adolf. Valjana palica je pri izteku iz valjev zadela v podstavek navijalne naprave. Konec palice je odskočil in opeknel imenovanega po nogah. Čez nekaj časa se je palica zopet odbila od navijalne naprave in ga ponovno opekla. To pot po roki. Pri valjanju dolgih tankih palic je navadno en delavec stal ob izteku palice pri zadnjem ogrodju in usmerjal palice tako, da niso udarjale od navijalne naprave. To pot je odgovorni vodja odstranil tega delavca, kar je imelo težke posledice.

Strašek Ludvik. Pri pentljanju valjane palice ob izteku fine proge proti navijalni napravi ga je valjana palica opekla po obeh nogah.

LIVARNA VALJEV

Golež Ivan. Žerjav je dvignil jedro na enem koncu, drugi konec je pa sam uravnaval. Jedro je zdrknilo s podstavka in ga stisnilo za desno roko. Poškodovano mu je sredinec.

Kolšek Ivan. Pri sekanju dna peči je sodelavec s kladivom zgrešil dleto in ga udaril po levi roki.

Skale Edi je z žerjavom razkladal litoželezne spodnje dele. Ko je zazenjal verigo na čep, je žerjavovodja prehitro dvignil tako, da ni mogel pravočasno odmakniti roke in ga je veriga stisnila za prste leve roke.

Fajdiga Ivan. Med razkladanjem gredlja iz železne ladje, so se ne-

nadoma odprla vrata ter ga udarila na nart desne noge.

LIVARNA SIVE LITINE

Šmit Anton je z žerjavom postavil ležečo kokilo v pokončni položaj. Stal je preblizu in mu je rob kokile pritisnil desni čevlji. Velike teže jeklena kapica ni vzdržala in mu je poškodovala prste na nogi.

Javornik Ivan. Pri prelaganju odlitkov mu je stisnilo sredinec leve roke med odlitke.

EKSPEDIT

Hodej Anton. Pri nakladanju valja na viličar sta sodelavca popustila, da se je valj narahlo popeljal, pri tem pa je stisnilo imenovanega za levo roko v zapestju.

OSTALO

Mirt Jože. Težke kose opreme so razkladali ročno s pomočjo tramov, ker viličar ni imel prostora. Med dviganjem s pomočjo tramov mu je v desni rami počilo, obenem pa je začutil ostro bolečino.

Na poti na delo sta se poškodovala.

ENERGETSKI ODDELEK

Dolar Ivan je padel z motorjem na zavozu ceste, ker je bila posuta z gramozom. Odrgnil si je levi gleženj.

KOMUNALNI ODDELEK

Petek Jože se je na cesti spotaknil ob leseni tram, ker ga v temi ni videl. Pri padcu se je poškodoval po telesu.

NEOPRAVIČENI IZOSTANKI Z DELA

V mesecu oktobru 1965. leta so neopravičeno izostali z dela in s tem kršili delovno dolžnost naslednji člani naše delovne organizacije:

Elektroplavž

KRŠLIN STANKO 19 dni — je predlagan DSP za izključitev iz podjetja.

Jeklarne

KOCJAN IVAN 1 dan

Valjarna

ROJC MILAN 1 dan
TRUPEJ IVAN 1 dan
ŠEŠKO FRANC 1 dan
HROVAT VIKTOR 1 dan

Nazarčuk T. N.: Kompleksometričeskii analiz metallokeramičeskikh splavov. Kiev 1965.

Veslov N. G.: Orgtehplan metalurgičeskogo prepriatija. »Metalurgija« 1965.

Slovenska bibliografija za leto 1960. Ljubljana 1964.

Slovenska bibliografija za leto 1961. Ljubljana 1964.

Spisak časopisa naručenih za 1965. godinu. Institut za naučnu-tehničku dokumentaciju. Beograd 1965.

Automatika. Automatika i produktivnost rada. Bgd. 1963.

Automatika. Društveni aspekti automatizacije. Bgd. 1963.

Automatika. Automatika i njen razvojni put. Bgd. 1963.

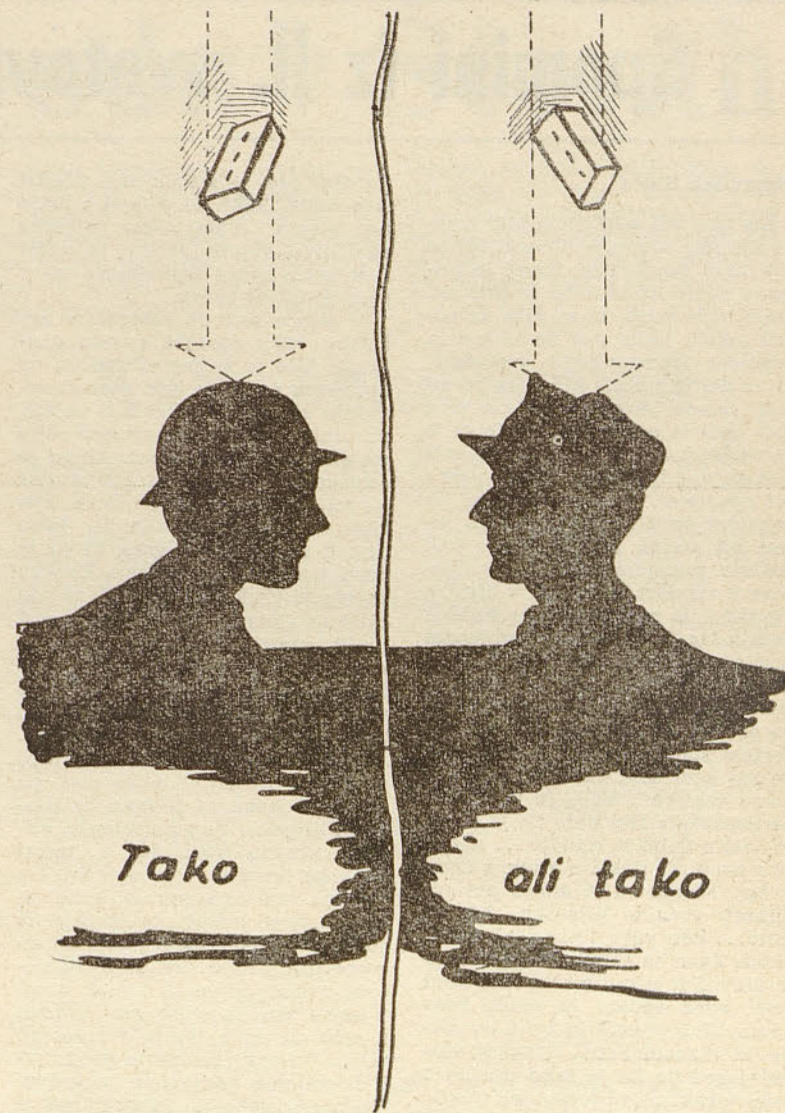
Automatika. Automatska kontrola nuklearnih elektrana. Bod. 1963.

Automatika. Automatika u elektroprivredi. Bgd. 1963.

Automatika. Automatika i ljudski organizam. Bgd. 1963.

Automatika. Elektronski digitalni automat. Bgd. 1963.

Automatika. Analogne računске mašine i njihova primena. Bgd. 1963.

ČEBULA FRANC 1 dan
LORGER FRANC 1 dan
TRDINŠEK VIKTOR 1 dan
ARNEJČIČ MARTIN 1 dan

Livarna sive litine

ŠTEFANIČ EDI 1 dan
ŠMID ANTON 1 dan
SMOLE FRANC 26 dni — je predlagan DSP za izključitev iz podjetja.

Obdelovalnica valjev

KAČIČNIK FRANC 1 dan

Mehanična delavnica

PETEK EDI 6 dni — disciplinsko kaznovan z javnim opominom.

EKSPEDIT

KOKOL ANTON 1 dan
ROMIH ALOJZ 1 dan
ŠKORJANC FRANC 2 dni

Proti vsem kršilcem delovne discipline se izvršijo disciplinski ukrepi v skladu s Temeljnimi zakonom o delovnih razmerjih in časnimi sklepi Železarne Store.

Kadrovski sektor

Dne 1. novembra je na tragičen način izgubil življenje naš dolgoletni vestni in požitvalni delavec

VUK FILIP
tehnolog v pripravi
proizvodnje

Na njegovi zadnji poti smo ga spremili 2. novembra na pokopališču v Celju.

Ohranili ga bomo v lepem spominu!

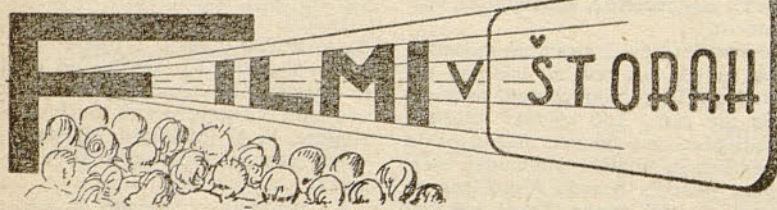
Kolektiv

Dne 7. novembra smo spremljali na njegovi zadnji poti

CENC VILJA,
delavca v livarni

Dobrega in vestnega delavca bomo ohranili v lepem spominu.

Kolektiv

- 4.— 5. 12. 1965 »ŠTIRJE APOKALIPTIČNI JEZDECI« — ameriški CS barvni film
11.—12. 12. 1965 »Dr. JERRYJA ČAROBNI NAPOJ« — ameriški barvni film
18.—19. 12. 1965 »JULES IN JIM« — francoski barvni CS film
25.—26. 12. 1965 »VSO DOLGO NOČ« — angleški film